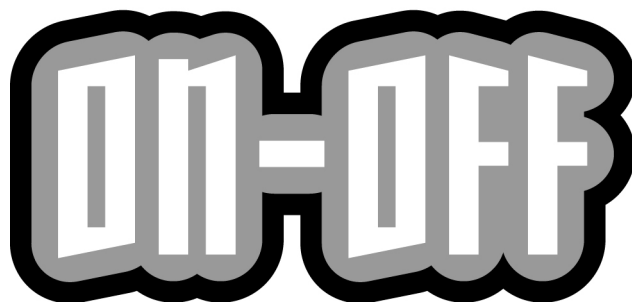

KIT DE SUPERVIVÈNCIA I COMPRENSIÓ MULTILINGÜE

**Material de classe
per al professorat**

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

**UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA**

Aquest projecte ha comptat el suport del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya

DIRECCIÓ

Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Politècnica de Catalunya: Marta de Blas i Montserrat Noró
Servei Lingüístic de la Universitat Rovira i Virgili: Jordi de Bofarull

IDEA

Disseny i coordinació: Jordi de Bofarull, Mònica Batet i Jordi Pujol

TEXTOS

'Seis pasos': Mònica Batet
'Itinerari de consciència lingüística': Enric Serra
Altres textos: Esteve Clua
Exercicis: Miquel Strubell, Jordi de Bofarull, Jordi Pujol, Mònica Batet i Marta Lecumberri

Edició lingüística i gràfica: Pere Farrando

Setembre de 2009

SUMARI

Seis pasos	5
------------	---

Textos

Text 1	7
<i>'Le Journal du Dimanche' apunta que Sarkozy es casarà amb la cantant Carla Bruni a mitjans de febrer</i>	
Text 2	9
<i>Catalunya i la llengua catalana</i>	
Text 3	10
<i>Aliança històrica entre el Barça i Unicef a Nova York</i>	
Text 4	11
<i>'The Lives of Others', crònica d'una redempció</i>	
Text 5	12
<i>Qui ha matat Benazir Bhutto?</i>	
Text 6	13
<i>La dieta mediterrània</i>	

Itinerari de consciència lingüística

Presentació	15
1. Conèixer-se	16
2. Veure la diversitat	18
3. Comprendre la diversitat	21
4. Transformar-se	24
5. Canviar l'entorn	27

Ejercicios

Conocerse	31
<i>Ejercicio 1. ¿Qué tipo de alumno soy?</i>	31
<i>Consejos para el aprendizaje de lenguas</i>	32
<i>Ejercicio 2. Las lenguas que "sé"</i>	35
<i>Ejercicio 3. Comportamiento lingüístico</i>	36
Ver la diversidad	37
<i>Ejercicio 4. Las lenguas de mi país</i>	37
<i>Ejercicio 5. Planeta diverso</i>	37
<i>Ejercicio 6. Las lenguas de la inmigración</i>	38
Comprender la diversidad	40
<i>Ejercicio 7. Estereotipos</i>	40
<i>Ejercicio 8. Una lengua, una visión del mundo</i>	41
<i>Ejercicio 9. ¿Son como las especies biológicas?</i>	41
Transformarse	42
<i>Ejercicio 10. Topónimos</i>	42
<i>Ejercicio 11. Exponerte a una lengua</i>	43
<i>Ejercicio 12. Janis</i>	44
<i>Ejercicio 13. ¿Quién dijo qué?</i>	45
<i>Ejercicio 14. De compromisos</i>	46
<i>Ejercicio 15. 'L'auberge espagnole'</i>	46

Seis pasos

Seis pasos para una buena comprensión lectora

- 1 Lee el título del texto y formula una hipótesis sobre cuál será su contenido.
- 2 Haz una primera lectura rápida. No es necesario que leas todo el texto; si quieres puedes leer solamente el primer y el último párrafo.
- 3 Haz una segunda lectura y determina el tema general y las ideas principales.
- 4 Haz una tercera lectura y traduce las palabras que conozcas.
- 5 Haz una cuarta lectura y determina por el contexto cuál puede ser el significado de las palabras que no has podido traducir porque no te eran conocidas.
- 6 Utiliza un diccionario para determinar el significado de las palabras que no has podido deducir por su contexto.

Seis estrategias para no bloquearse

- 1 No leas palabra por palabra.
- 2 No te dejes intimidar por los obstáculos.
- 3 No te detengas.
- 4 No te sientas atado por la posición de las palabras.
- 5 No te preocupes por los detalles gramaticales desconocidos.
- 6 No consultes el diccionario hasta que hayas llegado a la última fase de lectura.

Text 1

‘Le Journal du Dimanche’ apunta que Sarkozy es casarà^{1.1} amb^{1.2} la cantant Carla Bruni a mitjans de^{1.3} febrer^{1.4}

Des que el mes de maig^{1.4} passat^{1.5} Nicolas Sarkozy va guanyar^{1.6} les eleccions presidencials, no solament la vida política ha guanyat un impuls a França, sinó també la vida sentimental de l'inquilí de l'Elisi. El setmanari francès ‘Le Journal du Dimanche’ va parlar^{1.7} ahir^{1.8} d'un “casament imminent”, probablement a principis de febrer, entre l'extop model i cantant Carla Bruni i el president Nicolas Sarkozy, que l'octubre passat es va divorciar de la seva dona,^{1.9} Cécilia.

“La data del casament es fixarà ara: Carla Bruni serà la tercera senyora Sarkozy el pròxim dia 8 de febrer, o més probablement el 9”, afirma la publicació en la seva edició d'ahir citant^{1.10} “diverses fonts”.^{1.11} A finals de desembre, el diari italià *La Stampa*, citant la mare de Carla Bruni, va afirmar que el mandatari francès havia demanat^{1.12} a la cantant italiana que es casés amb ell.

Preguntat per l'agència de notícies France Presse, el portaveu de la presidència francesa, David Martinon, va respondre: “No he de fer cap^{1.13} comentari”. Una resposta igual a la que Martinon va repetir sistemàticament a l'octubre als periodistes quan li^{1.14} preguntaven respecte als rumors de la separació de Nicolas i Cécilia Sarkozy. L'anunci de divorci es va produir, finalment, el 18 d'octubre a través d'un comunicat.

L'^{1.15}idilli^{1.16} de Carla Bruni, de 39 anys,^{1.17} amb el president francès, de 52 anys d'edat, va sortir^{1.6} a la llum^{1.18} pública a mitjans de desembre^{1.4} per les fotografies que es van fer^{1.19} en una visita que la parella^{1.20} va fer al parc d'atraccions Euro-Disney, als afores^{1.21} de París.

Des de llavors^{1.22}, la parella no ha amagat el seu amor i la seva romàntica història, que els ha portat, a finals de desembre, a visitar Egipte i les ruïnes de Petra, a Jordània. Allí, el mandatari francès es va deixar fotografiar portant l'Aurélien, el fill de Carla Bruni, a l'esquena.^{1.23} La visita a Egipte va resultar controvertida perquè a Sarkozy se li ha criticat viatjar-hi^{1.24} convidat per un amic seu multimilionari.

Dissabte,^{1.25} la premsa índia comentava els maldecaps^{1.26} que la presència de Carla Bruni suposarà per a les autoritats de Nova Delhi durant la visita oficial de Sarkozy a l'Índia el 24 de gener. Segons l'agència de premsa PTI, el ministeri d'Afers Estrangers indi es pregunta quin lloc^{1.27} correspon a Carla Bruni en el protocol oficial.

Visita a l'Aràbia Saudita

La setmana vinent, Sarkozy viatjarà a l'Aràbia Saudita, però fonts saudites van assegurar que la companya sentimental del president no l'acompanyaria en el desplaçament perquè l'Islam no reconeix^{1.28} les relacions extramatrimonials. L'estrict protocol de Riad només^{1.29} permet que els líders casats vagin acompanyats de les seves esposes. "La senyora Bruni no viatjarà a l'Aràbia Saudita per raons òbvies", va assegurar ahir una font saudita que va reclamar l'anonimat.

Mentrestant, el cap^{1.30} d'Estat francès pateix^{1.31} a principis de gener^{1.4} un retrocés de 7 punts en la confiança dels francesos. Sarkozy, que el desembre passat comptava amb les simpaties d'un 55% dels francesos, té^{1.32} ara^{1.33} un 48% de suport, segons una enquesta difosa ahir a l'edició dominical del diari *Parisien-Aujourd'hui* a França.

Avui, 07.01.2008

Catalunya i la llengua catalana

Catalunya^{1.17} és un país de l'Europa mediterrània que se situa en el triangle nord-occidental de la península Ibèrica. Per la seva^{2.2} situació^{2.3} ha estat, històricament, una terra de pas on^{2.4} han confluït diversos pobles^{1.11} i^{2.1} cultures.

El català és la llengua pròpia de Catalunya, on té^{1.32} el rang^{1.16} de llengua oficial juntament amb el castellà,^{1.16} oficial a tot l'Estat^{1.16} espanyol. El català també és la llengua d'una extensa àrea de l'est de

l'Estat espanyol (les Illes^{2.5} Balears, el País Valencià i una part de l'Aragó: la Franja de Ponent), d'Andorra —on és l'única llengua oficial—, del sud de França (l'anomenada Catalunya Nord) i de la ciutat italiana de l'Alguer. En conjunt, la llengua catalana és parlada en un territori de 68.000 km² on viuen prop de^{2.6} 13,5 milions de persones. D'aquestes,^{2.7} s'estima que més de 9 milions són capaces de parlar-la, mentre que la poden^{1.11} entendre 11 milions.

És una de les llengües romàniques formades a partir de la dissolució del llatí,^{1.18/2.3} entre els segles VIII i X, en els territoris de l'Imperi Carolingi que formaven els comtats de la Marca Hispànica.

Els primers escrits en català que es coneixen^{2.8} són textos jurídics i religiosos del segle XII. En els segles del Renaixement i el Barroc va viure^{1.6} una etapa de decadència en la literatura culta, però es va mantenir en la legislació i l'administració i com a llengua popular, fins a la Renaixença (segona meitat del segle XIX), moviment que retorna el català a la categoria literària. A començament del segle XX, el catalanisme polític reivindica l'ensenyament del català i l'ús de la llengua a l'administració, cosa que possibilita la creació de la normativa moderna gràcies, sobretot, a l'obra del filòleg Pompeu Fabra. Durant la dictadura franquista (1939-1975), va patir^{1.6} una persecució sistemàtica, però va perdurar com a llengua de transmissió familiar fins^{2.9} que, amb^{1.2} les llibertats democràtiques, recupera l'ús normalitzat en escoles, mitjans de comunicació,^{2.10} món^{2.11} econòmic i indústries culturals.

Aliança^{3.1} històrica entre^{3.2} el Barça i Unicef a^{3.3} Nova York

El club destinarà un 0,7% del pressupost^{1.11} a projectes humanitaris

Unicef i el Barça presenten aquest^{2.8} vespre^{3.4} l'acord de col·laboració entre les dues^{3.5} entitats a la seu^{3.6} central de les Nacions Unides de Nova York. Amb^{1.2} aquesta^{2.8} aliança, la Fundació Futbol Club Barcelona es compromet a donar, fins^{2.10} al 2010, un 0,7% del seu^{2.3} pressupost a projectes d'Unicef. Des de la seu de l'ONU, el president del club, Joan Laporta, ha dit^{3.7} que és un orgull per al^{3.8} Barça lluir^{3.9} el logotip d'Unicef, i un acord molt^{3.10} bo^{2.4} per al club. La col·laboració se centrarà en la protecció de nens^{3.11} afectats per crisis humanitàries i per l'expansió de la sida a l'Àfrica.

Una iniciativa pionera

El pacte entre el Barça i Unicef, sota^{3.12} el lema "Més que un club, una nova^{3.13} esperança global per a nens vulnerables", és una iniciativa pionera en el món^{2.12} de l'esport. Fins ara,^{1.33} solament dues federacions de bàsquet, l'NBA i la FIBA, havien signat acords similars amb les Nacions Unides. També Eto'o havia estat nomenat ambaixador d'Unicef a principi d'any, però a títol individual.

El Barça portarà^{3.14} el logotip d'Unicef a la samarreta^{3.15} del primer equip de futbol a tots^{3.16} els partits de competicions europees. L'estrena^{3.17} serà dimarts,^{1.25} 12 de setembre,^{1.4} al partit que el Barça jugarà contra el Levski búlgar. Això farà^{3.18} que la Unicef arribi^{3.19} a tots els racons^{3.20} del món.

Solidaritat i creixement

La bondat de l'aliança entre Barça i Unicef és indiscutible. Ho és per a aquest organisme de les Nacions Unides, perquè^{3.21} no hi ha^{3.22} cap^{1.13} club de futbol del món que s'hagi compromès^{3.23} a donar 7,5 milions d'euros en cinc anys a canvi de fer publicitat gratuïta d'Unicef, exhibint^{1.10} el seu emblema en un suport de gran impacte

mediàtic (la samarreta). Un club que, a més, és un dels poquíssims del futbol d'elit que no havia mostrat mai^{3.24} publicitat d'un espònsor. Tot el suport és poc per a una organització que s'ocupa d'ajudar els nens de tot el món en situacions de malaltia,^{3.25} fam,^{3.26} explotació o desprotecció, però s'ha de convenir que l'aportació del barcelonisme a partir d'aquest acord és singular i valuosa.

També ho^{3.27} és per al^{3.7} Barça. El barcelonisme ha crescut^{3.28} socialment durant la seva centenària història gràcies, entre altres^{3.29} coses, al fet^{3.30} que ha representat alguna cosa més^{3.31} que un simple club de futbol. Aquest factor, que fa més de 50 anys es va definir solemnement amb el famós "més que un club", engloba diversos valors que figuren en l'ideari del barcelonisme, entre els quals hi ha l'esportivitat, el civisme, la democràcia, el catalanisme i la solidaritat.

Actualment, el marc de creixement^{3.32} del Barça és el món. Les gires, els acords de marxandatge^{3.33} i la projecció mediàtica internacional del club no busquen altra cosa que l'expansió de la marca i el creixement del seu mercat a escala global. I l'associació del Barça amb Unicef projecta una imatge del Barça com a club singular i solidari que pot^{3.34} multiplicar les simpaties, atreure seguidors, cridar^{3.35} l'atenció de patrocinadors i incrementar el valor del club com a producte de consum.

'The Lives of Others', crònica d'^{4.1}una redempció

'The Lives of Others' narra el canvi d'actitud d'un fidel capità^{2.4} de la policia secreta de la República Democràtica Alemanya. L'^{1.14}Oscar a la millor^{4.2} pel·lícula de parla no anglesa ha fet^{1.19} omplir^{4.3} les sales del cinema on^{2.5} s'ha projectat, en part gràcies al fenomen boca-orella.^{4.4}

El director alemany Florian Henckel acaba de rebre^{4.5} l'Oscar a la millor pel·lícula estrangera amb^{1.2} el seu^{2.3} primer llargmetratge.^{4.6}

The Lives of Others se situa a^{3.3} Berlín Est, 1984. Gerd Wiesler (Ulrich Mühe) és un capità amb reputació de l'Stasi (la policia secreta de l'ex-República Democràtica Alemanya) a qui se li^{1.14} ha encarregat espia una parella^{1.20} bohèmia formada per l'escriptor Georg Dreyman (Sebastian Koch) i la seva^{2.3} xicota,^{4.7} la popular actriu Christa-Marias Sieland (Martina Gedeck), sospitosos^{4.8} de no recolzar^{4.9} els ideals del règim.

El seguiment és tan exhaustiu que Wiesler acaba obsessionant-se. Però, quan comencen a sorgir elements sospitosos en la investigació, el capità de l'Stasi decideix^{4.10} ometre'ls^{4.11} del seu informe diari. Sembla^{4.12} que comença a comprendre i a acceptar "la vida dels altres".

Quan el llop^{4.13} es torna^{4.14} un anyell^{4.15}
La reconversió del malvat agent de l'Stasi en un ésser^{4.16} compassiu és el fil^{4.17} conductor d'un thriller sobri. El gris és el color que millor defineix^{4.10} la pel·lícula, no només^{1.29} estèticament (l'uniforme de l'agent, l'ambient fosc^{4.18} des d'on s'efectua l'espionatge...), sinó també conceptualment, ja que la classificació clàssica entre bons^{2.4} i dolents^{4.19} hi apareix difuminada, cosa que dota tots els personatges d'un halo d'humanitat que aconsegueix^{4.20} l'empatia de l'espectador.

El film podria definir-se com una bella allegoria sobre el perdó i com una reflexió perspicax. Per això,^{2.8} prescindeix^{4.21} d'artificis i efectes especials i assolix^{4.22} un exercici rítmic i pulcre que atrapa l'espectador.

Un assoliment^{4.23} que està molt^{3.10} relacionat amb l'actuació enèrgica d'un repartiment excel·lent on^{2.5} destaca el paper d'Ulrich Mühe com a dolent rescatat. La seva interpretació és tan precisa i plena^{4.24} de matisos que aconsegueix despertar l'odi en el públic, i més tard, la compassió, com si es tractés d'un llop feroç que es transforma en un anyell desprotegit.

The Lives of Others va ser distingida^{1.6} el 2 de desembre com a millor pel·lícula europea als Premis del Cinema Europeu del 2006. També va triomfar^{1.6} al passat Festival de Cinema Europeu de Sevilla, on^{2.5} va obtenir^{1.6} el Giralillo de Plata (dotat amb 30.000 euros).

Qui^{5.1} ha matat^{5.2} Benazir Bhutto?

No és una qüestió menor. L'atemptat^{1.16} contra l'exprimera ministra del Pakistan i novament candidata, Benazir Bhutto, ha introduït de cop^{5.3} un nou^{5.4} factor d'incertesa en aquesta perillosa^{5.5} regió del món. Els Estats Units han perdut^{5.2} amb Bhutto l'única pedra^{5.6} sobre la qual podien construir una estratègia de transició política al Pakistan.

L'objectiu de Washington era combatre l'extremisme intern al país i intentar millorar el control sobre el veí Afganistan. L'augment de la violència i el descontrol en territori afganès estan directament relacionats amb la penetració de l'islamisme fanàtic d'Al-Qaida i dels talibans a diverses ciutats pakistaneses. L'Iraq, l'Afganistan i ara el Pakistan són al capdamunt^{5.7} de la llista de preocupacions de la política exterior dels Estats Units.

Al-Qaida nega^{5.6} l'autoria de l'assassinat, i això^{2.8} obre necessàriament un nou interrogant. Caldrà^{5.8} investigar a fons la participació o connivència dels serveis secrets pakistanesos en la mort^{1.11} de Bhutto. Primer per^{5.9} saber fins a quin^{5.10} punt el president Pervez Musharraf hi^{1.24} està implicat i constatar si continua sent un home fiable per a Washington. No van ser els nord-americans els que van col·locar^{5.11} aquest general colpista a la presidència, però sí que l'han legitimat convertint-lo^{1.10} en soci prioritari. Mushar-

raf fins ara^{1.33} ha demostrat ser incapaç de contenir el radicalisme islàmic lligat^{1.18/5.2} al terrorisme. Però els Estats Units han de discernir si, a més d'ineficàç, és també poc de fiar. L'altra raó per determinar el paper de Musharraf és pel^{3.8} perill que els carrers del Pakistan explotin amb encara^{5.12} més protestes i atemptats.

A més de l'exèrcit i dels talibans, al Pakistan hi ha^{3.22} milícies dels diferents partits, armades amb material militar de gran qualitat comprat als països occidentals. Si a l'enfrontament dels islamistes contra el govern hi^{1.24} sumem ara les milícies del Partit Popular de Benazir Bhutto, el polvorí pakistanès pot^{3.35} encendre's una altra^{3.29} vegada. Islamabad disposa d'un important arsenal nuclear i existeix^{4.21} una incertesa totalment justificada sobre qui podria acabar controlant-lo. De moment, el Pentàgon ha tranquil·litzat l'opinió pública internacional assegurant^{1.10} que l'armament nuclear pakistanès està en mans segures. No sabem fins^{2.10} quan.

La dieta mediterrània

La piràmide de l'alimentació saludable i la dieta_{6,1} mediterrània

"Hola! Em dic_{6,2} Joan Casanova i sóc_{6,3} professor de la UPC; ara tinc_{1,32} cinquanta anys i visc_{6,4} a Barcelona, però vaig néixer en un poble del delta de l'Ebre, on_{2,5} vaig viure fins als vint anys.

"Quan era petit, al poble, menjàvem verdura_{6,5} acabada de collir de l'hort._{6,6} Els tomàquets,_{6,7} les albergínies,_{6,8} el carbassó,_{6,9} els espinacs,_{6,10} les mongetes,_{6,11} les faves,_{6,12} els espàrrecs,_{6,13} els pebrots,_{6,14} vermell o verd, els pèsols,_{6,15} els enciams,_{6,16} les coliflors..._{6,17} Cada verdura tenia un gust particular, que ens recordava l'aroma de la terra.

"Ara consumim qualsevol verdura, fruita_{6,18} o llegum_{6,19} tot l'any, però no tenen_{1,32} ni la meitat del gust que tenien._{1,32} Abans era diferent. Aprofitàvem_{6,20} el temps de les figues,_{6,21} de les prunes,_{6,22} de les mandarines,_{6,23} dels melons,_{6,24} de les síndries,_{6,25} del raïm._{6,26} Cada fruita arribava en el seu moment i ens marcava l'època de l'any".

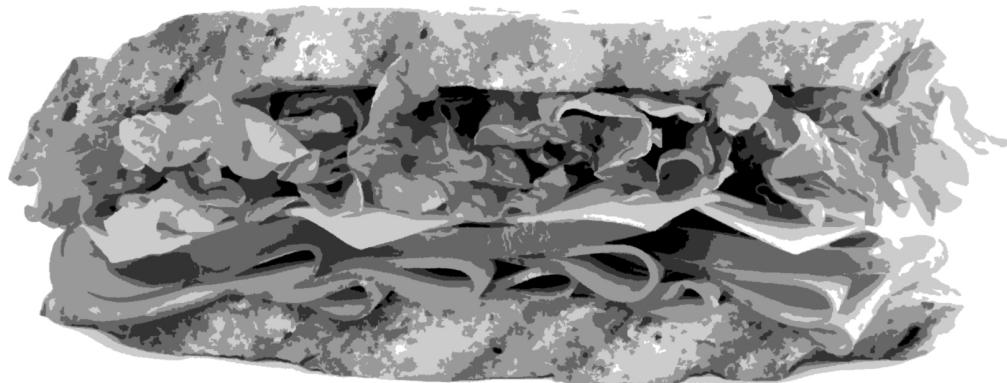
Les paraules d'aquest professor reflecteixen un dels aspectes que han incidit en la degradació de la dieta alimentària en l'actualitat. I com que l'alimentació influeix de forma decisiva en la salut de la població, cada cop són més les veus que alerten de la necessitat de controlar la dieta per prevenir malalties_{3,26} i portar una vida sana.

Actualment, en matèria nutricional destaca el que s'anomena la piràmide de l'alimentació saludable. Aquesta piràmide

integra tots els aliments propis de la nostra dieta tradicional, la dieta mediterrània. A la base de la piràmide hi ha_{3,22} els aliments que s'haurien de consumir diàriament. D'una banda, el pa,_{6,27} els cereals_{6,28} (preferiblement integrals), l'arròs,_{6,29} la pasta_{6,30} o les patates._{6,31} D'aquest grup, se'n recomanen de 4 a 6 racions diàries. A l'altra banda, les fruites (més de 3 peces), les verdures (més de 2 racions) i l'oli d'oliva_{6,32} (una cullerada_{6,33} sopera al dia).

El consum de lactis (llet,_{6,34} formatge,_{6,35} iogurt...) també es recomana diàriament (de 2 a 4 racions), mentre que el peix,_{6,36} la fruita seca, la carn_{6,37} magra i els ous_{6,38} s'haurien de distribuir al llarg de la setmana, amb un màxim de quatre racions. La mantega,_{6,39} la rebosteria,_{6,40} les begudes amb sucre,_{6,41} els embotits_{6,42} i la carn amb greix_{6,43} s'haurien de reservar només per a ocasions puntuals.

Finalment, cal tenir en compte la durada dels àpats: menjar a poc a poc (un mínim 15 minuts per esmorzar i mitja hora per dinar o sopar) i en companyia afavoreix la bona alimentació.

Itinerari de consciència lingüística

Presentació

Tot i que el llenguatge és l'element configurador essencial de la humanitat, és habitual que moltes persones visquin la llengua sense un procés reflexiu profund, sense desenvolupar una actitud de consciència lingüística crítica. Les fitxes que es presenten a continuació suggereixen un itinerari que va de l'observació interna (*conèixer-se*) a l'observació externa (*veure la diversitat*) i a la valoració de la diversitat (*comprendre-la*). L'itinerari acaba amb dues accions de transformació, imprescindibles: el canvi interior, que consisteix a viure amb consciència lingüística com a opció de creixement personal (*transformar-se*), i el canvi exterior, que consisteix a voler modificar la realitat que ens envolta, d'acord amb un compromís individual o col·lectiu de transformació del món (*canviar l'entorn*).

1. Coneixement

Reflexió general

L'autoconeixement és un procés reflexiu per mitjà del qual una persona adquireix noció del seu jo i de les seves qualitats i característiques. És un procés fonamental per al desenvolupament personal i per consolidar l'autoestima de l'individu.

L'imperatiu personal de l'autoconeixement ha existit al llarg de la història de la humanitat. Els grecs, per exemple, al temple d'Apol·lo a Delfos, lloc de culte a l'antiga Grècia, tenien inscrita la famosa màxima "Coneix-te a tu mateix", que es remunta a més enllà del segle VI abans de Crist. La importància d'aquest breu i penetrant aforisme rau en el fet que convida l'ésser humà a explorar el seu món interior per trobar-hi tot allò que li cal per aproximar-se a una vida plena.

L'exigència d'autoconeixement no és només una obsessió de la filosofia de tots els temps o, més modernament, de la psicologia, sinó que actualment es pot considerar una condició per a una vida equilibrada i, alhora, un punt de partida imprescindible per reeixir en diversos àmbits de la vida com poden ser, per exemple, el laboral o l'afectiu. Els llibres d'autoajuda, tan populars des de fa uns anys, insisteixen en la necessitat que els individus es coneguin i es comprenguin com a garantia perquè puguin tenir èxit en els seus objectius i ser feliços.

Els instruments al servei de l'autoconeixement poden ser molt diversos: fitxes de recollida de dades personals i professionals, tests de personalitat, perfils de personalitat, qüestionaris, dinàmiques de grup, sessions de posada en comú, etc.

Unes situacions de la vida quotidiana en què l'autoconeixement resulta decisiu són els processos de cerca de feina. És útil, en aquestes situacions, per exemple: a) saber molt bé els punts forts i els punts febles personals; b) haver meditat sobre les feines a què es pot optar amb realisme; c) conèixer i preveure les dificultats personals en una situació d'entrevista; d) saber què ens ajuda a relaxar-nos en situacions difícils; e) haver aclarit els nostres objectius a curt o mitjà termini, etc.

Reflexió lingüística

L'autoconeixement lingüístic és també una necessitat actual. ¿Es pot afirmar que les persones es coneixen des d'aquest punt de vista? Pensem que no prou, i que aquest autococoneixement els pot reportar, precisament, grans avantatges. Cal no oblidar, d'altra banda, que ens referim al coneixement de la dimensió essencial de l'ésser humà, la dimensió lingüística.

A banda el guany personal genèric que representa conèixer millor qualsevol parcel·la d'un mateix, l'autoconeixement lingüístic pot significar també: a) saber com s'és com a aprenent i tenir unes possibilitats més grans d'aprendre altres llengües o entendre més bé altres cultures; b) tenir la possibilitat d'apreciar aspectes de la competència lingüística personal sovint "invisibles" i de tenir, per tant, una idea més clara de la pròpia competència plurilingüe; c) tenir la possibilitat de valorar més la llengua pròpia i d'evitar, en conseqüència, actituds de deslleialtat lingüística fruit de l'autoodi.

En primer lloc, doncs, conèixer-se des d'aquest punt de vista dona la possibilitat de saber com s'és com a aprenent de llengües. La introspecció proposada permet afinar en qüestions com: quins són els nostres punts forts i febles a l'hora d'aprendre llengües; quins i com han estat els nostres processos d'aprenentatge reeixits, i quines lliçons en podem extreure; quins trucs o recursos ens han funcionat i quins no; com ens condicionen les variables individuals quan aprenem llengües (l'edat, l'aptitud, la motivació, les necessitats lingüístiques que tenim, el caràcter, la voluntat d'assumir riscos, l'ansietat); quin és el nostre estil cognitiu; quina és la nostra capacitat d'ús d'estratègies (cognitives,

metacognitives, socials, afectives...). Evidentment, conèixer-se des d'aquests punts de vista és altament valuós per aprendre altres llengües amb èxit. La qüestió és especialment rellevant perquè qualsevol persona aprèn continuament, dins el paradigma contemporani de l'*aprenentatge al llarg de la vida*.

La valoració d'aquest aprenent reflexiu i autònom, capaç d'una alta activitat meta-cognitiva, és molt clara en l'actualitat: l'Espai Europeu d'Educació Superior, per exemple, situa la competència sistèmica d'aprenentatge autònom entre les més destacades. I el *Marc europeu comú de referència...* del Consell d'Europa també valora especialment aquesta dimensió de l'aprenent de llengües.

En segon lloc, l'autoconeixement lingüístic ens obre les portes a valorar coneixements lingüístics que sovint no "veiem". La societat sol exigir-nos el domini de certes llengües fins a uns determinats nivells (per a la inserció al món laboral, per exemple, o en el cas de voler participar en processos de mobilitat), i així s'expressa als certificats o documents oficials que lliuren les acadèmies d'idiomes o que s'obtenen als exàmens oficials. Així es consigna, també, als currículums personals.

La llengua que sabem, amb tot, és molta més: habitualment no considerem un actiu lingüístic personal totes les nostres experiències lingüístiques, per insignificants que semblin, ni els aprenentatges informals, ni les competències parcials, per exemple. Així, tendim a veure'ns com a individus amb uns nivells assolits de certs idiomes (no tan assolits, d'altra banda, si no els hem practicat regularment!); i més aviat som, en canvi, individus molt complexos des del punt de vista lingüístic.

Uns individus fruit no pas d'una addició de llengües, sinó que es caracteritzen per un fort desequilibri entre les llengües que poc o molt coneixen i també entre les destreses en aquestes llengües. Aquest desequilibri està en fluctuació constant i no s'ha de percebre en absolut com un element negatiu, sinó com un fenomen ben natural en les persones. Podem dir, doncs, que no estem acostumats a apreciar-nos d'una manera profunda i global pel que fa a la llengua.

És clar que poden formar part de l'actiu lingüístic d'una persona, des d'aquest punt de vista, tant el seu nivell 3 de francès degudament acreditat (o no) com: a) la llengua quít-xua escoltada familiarment de boca del seu avi en la infantesa, de la qual només recorda algunes expressions; b) la capacitat de comunicar-se bàsicament en una llengua de signes, perquè té un amic sord; c) la capacitat de comprendre bàsicament textos relacionats amb la professió en una llengua estrangera en la qual no pot pronunciar ni un mot correctament; d) saber dir *hola* i *adéu* en xinès, per comunicar-se amb uns xinesos que viuen a l'escala de casa, etc.

Aquestes i altres característiques formen part d'un actiu lingüístic que l'individu ha de provar de fer aflorar, de ser conscient que posseeix. No hauria de fer por, doncs, descobrir-se des d'aquest punt de vista. La penetració reflexiva ens mostra, inevitablement, que som individus més plurilingües del que ens pensem, i ens ajuda, d'altra banda, a calibrar l'abast de la nostra competència plurilingüe.

Actualment hi ha instruments per a l'aflorament del nostre jo lingüístic i cultural: des de les fitxes de reflexió dels centres d'autoaprenentatge o els estímuls de molts formadors a les aules de llengua, fins a les pràctiques exhaustives d'autoanàlisi que proposen els portafolis de llengües, o instruments per a l'elaboració de currículums com Europass, del Consell d'Europa, que valoren tota mena d'experiències lingüístiques i culturals. També pot ser un instrument d'aflorament d'aquest jo l'elaboració de relats de vivències lingüístiques. Fixem-nos, per exemple, en la complexitat de l'interior lingüístic de l'escriptor Elias Canetti que traspua en l'explicació d'un fragment de la seva vida feta per un biògraf seu:

En *la lengua absuelta* recuerda Canetti sus primeras lenguas, el español sefardí, que nunca olvida, y el búlgaro, que sí olvida. Los hechos de los primeros años de su

infancia se producen para él en español o en búlgaro y posteriormente, mientras los especialmente dramáticos se le quedan grabados en español, los demás y sobre todo los que están en búlgaro se le traducen en su mente al alemán, y así los conserva. No deja de ser interesante esta traducción al alemán, que le permite mantener los hechos en la memoria y escribir un texto autobiográfico. Sin que Canetti pueda explicar cómo, cuándo y por qué se produce esa traducción interior de la experiencia vital de su infancia, está convencido de que es una traducción que ha tenido lugar en el subconsciente [...]. (T. Albaladejo, *Elias Canetti: vivir en la lengua*, www.um.es/tonosdigital/znum10/estudios/D-Albaladejo.htm)

En tercer lloc, l'autoconeixement lingüístic pot ajudar l'individu a valorar adequadament la llengua pròpia i a evitar actituds de defecció lingüística, d'abandó de la llengua o el que en sociolingüística rep el nom de *deslleialtat lingüística*. És un fet estès al món que certes comunitats (la catalana no en queda al marge) s'avergonyeixen de la seva llengua i adopten la llengua dominant i menyspreen el grup lingüístic en regressió. En relació amb aquest fet, es constata que actualment hi ha una forta aturada en la transmissió natural o intergeneracional de les llengües al món, i que moltes comunitats no ensenyen a les generacions més joves la llengua o les llengües pròpies. Les paraules d'un guatemalenc sobre la llengua *achí* són, en aquest sentit, significatives:

Fa uns quants anys, moltes famílies negaven la seva identitat maia... Hi ha moltíssimes famílies que ja no volen transmetre aquesta llengua als seus fills per culpa de la discriminació cultural que existeix al país. Aquí es valoren les persones si parlen castellà [espanyol], perquè és la llengua oficial. Si només parlen la seva llengua, són ignorats, menyspreats i marginats. Per aquesta raó, moltes famílies opten pel castellà com a llengua materna dels seus fills. (Unesco, *Informe sobre les llengües del món: síntesi*. Barcelona: Unescocat; Angle Editorial, 2005, p. 80)

L'autoconeixença profunda, la reflexió, pot ajudar a vèncer actituds d'autoodi com la que s'acaba de descriure i a fer una valoració de la llengua pròpia, com a element fonamental de la identitat i de l'autoestima personals, que es tradueixi, finalment, en l'ús.

2. Veure la diversitat

Reflexió general

Si la mirada cap endins és fonamental per provar de saber qui som i com som, i és un bon punt de partida abans d'emprendre cap acció transformadora, interna o externa, és fonamental també saber passar de l'u al divers, saber *veure* la diversitat exterior. D'entrada, senzillament, ser conscient de la seva existència. Es tracta de saber-se descentrar respecte a allò que portem incorporat com a persones i de no projectar en l'observació de la realitat exterior *només* allò que volem o podem veure-hi. Veure la diversitat és un exercici de subtilitat, de permeabilitat i obertura, i, doncs, d'intel·ligència.

Veure la diversitat és ser capaç de distingir manifestacions culturals o folklòriques, gastronomies, paisatges, climes, costums, tradicions, músiques, ideologies diferents. Veure la diversitat és el que ens permet distingir entre reggae, soul, hip-hop, country, blues o pop; el que ens permet conèixer que a Catalunya hi ha la botifarra amb seques i a Andalusia *migas* o gaspatxo, i a Castella *callos*, i a Galícia *lacón con grelos* o empanada, i a Astúries el *campochu*, i a Euskadi el *marmitako* o el bacallà *al pil pil*. Veure la diversitat és saber apreciar els vins i distingir un rioja d'un priorat, o una *muñeira* gallega d'una *ezpata-dantza* basca.

Veure la diversitat és entendre també que els arbres són més que arbres i els peixos són més que peixos, que hi ha taxonomies senceres darrere aquests hiperònims. I és també saber veure les espècies invisibles (microscòpiques, en recessió, ocultes?) i considerar que tot element és rellevant en l'ecosistema que integra.

Reflexió lingüística

Som en un món també divers des de sempre pel que fa a les llengües. No és senzill, amb tot, provar de determinar quantes llengües hi ha al món; no hi ha coincidència entre els lingüistes: les xifres que se solen donar no baixen de les 4.500 llengües i no solen pujar gaire tampoc de les 6.000. Les dificultats de quantificació es deuen al fet que hi ha territoris encara no prou coneguts i, també, al fet que no és fàcil decidir si determinades varietats són o no són llengües diferents d'altres.

Un dels webs de referència, fonamentals, per aproximar-se a la diversitat lingüística és *The Ethnologue: Languages of the World* (www.ethnologue.com), que té versió a Internet i versió impresa, i que es defineix com “an encyclopedic reference work cataloging all of the world's 6,912 known living languages”. No cal dir que es tracta d'un projecte complex, que conté encerts i errors (a la catorzena edició, per exemple, s'hi han afegit llengües com el *chenoua* i s'han hagut de suprimir llengües “suposades”, com el *nemadi* o el *wutana*).

Un aspecte de la diversitat de vegades no prou conegut és que una mateixa llengua pot tenir denominacions molt diverses que poden ser noms alternatius utilitzats pels parlants, països veïns, governs, de vegades fins i tot amb un caràcter despectiu (com la denominació *berber* per referir-se a l'amazic). Un exemple podria ser el de la llengua wòlof, parlada sobretot al Senegal, que és anomenada també *ouolof*, *yallof*, *walaf*, *volof*, *waro-war*. La manera de designar la diversitat lingüística, doncs, tampoc no és senzilla.

La distribució de la diversitat lingüística mundial, d'altra banda, no és pas homogènia. Podríem pensar que si al món hi ha, aproximadament, unes 5.000 llengües (fent un càlcul a la baixa) i 6.000 milions de persones, cada llengua hauria de tenir aproximadament un milió dos-cents mil parlants, i en canvi, aquesta no és la realitat. Hi ha poques llengües parlades per centenars de milions de persones, moltes altres parlades per grups veritablement reduïts de persones i, al mig, una gamma àmplia de situacions. Les dades orientatives sobre aquesta qüestió, segons David Crystal a *La muerte de las lenguas* (Madrid: Cambridge University Press, 2001) indiquen que només 8 llengües al món tenen més de 100 milions de parlants; 72 en tenen entre 10 i 99 milions; 239, entre 1 i 9,9; 795, entre 100.000 i 999.999; 1.605, entre 10.000 i 99.000; 1.782, entre 1.000 i 9.999; 302, entre 10 i 99, i 181, entre 1 i 9 parlants. Podem concloure, doncs, que la norma són les llengües parlades per grups humans més aviat petits.

Si provem de determinar quines són les llengües més parlades al món, i quants parlants tenen, el primer que s'ha de dir és que no hi ha unanimitat, en absolut, sobre les dades, que depenen molt de les fonts que les elaboren. Segons l'*Atlas of Languages*, de Bernat Comrie i altres autors (1997), que es refereix als parlants que fan servir les llengües com a primera llengua, les dades serien les següents (en milions de parlants).

xinès mandarí	1.000	rus	150
anglès	350	portuguès	135
espanyol	250	japonès	120
hindi	200	alemany	100
àrab	150	francès	70
bengalí	150	panjabi	70

El xinès mandarí, com es pot veure, queda situat en primer lloc. A la Xina es parlen, en realitat, una seixantena de llengües de diverses famílies (sinotibetana, àustrica, altaica, indoeuropea). Una segona llengua xinesa apareixeria ben aviat a la taula: el xinès *wu*.

Un altre factor que indica la complexitat de la distribució de la diversitat lingüística és el fet que hi ha diversos països del món on es concentren una gran quantitat de llengües (i on el multilingüisme, d'altra banda, és viscut d'una manera ben natural) al costat d'altres països en què l'índex de diversitat lingüística és baix. Exemples de països amb una gran linguodiversitat són Papua Nova Guinea, que té més de 800 llengües; Indonèsia, prop de 600; Nigèria, prop de 500; l'Índia, més de 400; Austràlia i la Xina, més de 200; el Brasil, gairebé 200, etc. I exemples de països amb molt poca linguodiversitat són Corea (del Nord i del Sud), Islàndia, les Maldives, Palestina o Bahrain, on es parla una sola llengua.

Si els països presenten grans irregularitats pel que fa a la linguodiversitat, els continents també. És habitual, per exemple, que els habitants d'Europa considerin darrerament, sobretot arran de l'expansió d'Internet i de la mobilitat de persones, en creixement constant, que el seu continent presenta una complexitat lingüística notable: a Rússia es parlen més de cent llengües; a Itàlia, a més de l'italià, l'albanès, l'alemany, el català, el cors, l'eslovè, el francès, el friülà, el grec, el ladí, l'occità, el romaní, el sard...; a Alemanya, a més de l'alemany, el danès, el frisó, el luxemburguès, el polonès, etc.

En canvi, posat el continent europeu en relació amb els altres, es constata que és el que té menys diversitat lingüística del planeta, ja que representa només un 3 o un 4 % del total. Amèrica té un 15 % de la linguodiversitat; Oceania, un 21 %; Àfrica, un 30 %, i Àsia, també un 30 %, aproximadament.

La percepció de la diversitat està enterbolida, de vegades, per fets circumstancials relacionats amb la vida política o religiosa de les comunitats, amb un aspecte aparentment poc rellevant com la concreció gràfica de les llengües (o fins i tot amb l'absència de concreció gràfica pròpia de moltes llengües, que les invisibilitza), amb el seu reconeixement oficial o amb la seva presència o no als mitjans de comunicació. Un exemple d'aquest "enterboliment" de la diversitat seria el següent: l'urdú és pràcticament igual que el hindi, però com que es parla en zones predominantment musulmanes, fa servir l'alfabet arabo-persa i no l'alfabet devanagari del hindi. Dues llengües "iguals", doncs, són percebudes com a diverses.

Un altre exemple: el serbi, el croat i el bosnià, que presenten algunes diferències però que s'han de considerar la mateixa llengua, donen una aparença de diversitat excessivament pronunciada pel fet que el serbi l'escriuen en caràcters ciríl·lics els ortodoxos; el croat, en caràcters llatins els catòlics, i el bosnià, en caràcters àrabs els bosnians musulmans. Diverses qüestions alienes a la naturalesa de les llengües, doncs, afecten la percepció de la diversitat lingüística.

L'observació de la linguodiversitat requereix, d'altra banda, *saber veure* realitats relacionades amb les llengües que sovint es passen per alt. Un exemple molt clar d'aquesta qüestió seria el de les llengües de signes, un fet generalment ignorat per les persones (o el seu cercle de relacions) que no pateixen sordesa. Les llengües de signes utilitzen el canal visual i espacial en lloc del canal auditiu, són tan antigues com les llengües orals i s'han de considerar una manifestació lingüística que mereix, com qualsevol altra, un respecte màxim.

Les llengües de signes són molt diverses: n'hi ha al món més d'un centenar, i també un sistema de signes internacional. En el cas del català, hi ha una llengua de signes catalana, amb reconeixement legal per part de la Generalitat de Catalunya des de l'any 1994. Tot i que la coneixen més de 30.000 persones, és un element força "invisible" de la realitat quotidiana. Altres llengües de signes són, per indicar-ne alguns exemples, l'algeriana, l'argentina, la boliviana, la txeca, la danesa, la finesa, la japonesa, la letona, la nepalesa, la quebequesa, la turca o les de les llengües thai, maltesa, hausa, bamako, etc. (www.ethnologue.com/show_family.asp?subid=90008).

Una altra peça clau de la diversitat lingüística en el món contemporani que també cal fer un esforç per visualitzar correctament és la de les llengües de la immigració, fenomen en augment constant en molts països. Sense aquesta visualització, que comença per aproximar-se a fer una descripció de la realitat, no hi ha comprensió possible entre persones. Una iniciativa en aquesta línia a Catalunya va ser l'exposició *Les llengües a Catalunya*, que va posar en relleu l'enorme diversitat que té en aquest moment Catalunya, d'unes 300 llengües parlades, de les quals una quarantena perduraran segurament al territori. El projecte va ser dirigit per Carme Junyent i el GELA (Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades). Al llibre editat amb motiu de l'exposició s'hi pot llegir:

Quantes llengües es parlen a Catalunya? [...] Quan diem que a Catalunya es parlen pel cap baix unes 300 llengües, el que volem dir és que el nostre mapa lingüístic és molt més ric i divers que fa 50 anys, que a Catalunya es parlen llengües de gairebé tot el món, i que amb nosaltres hi conviuen persones procedents de més de 300 comunitats lingüístiques d'arreu del món. Cal fer visible aquesta realitat perquè només amb el coneixement és possible la convivència, i perquè la diversitat fa possible la reciprocitat i la cooperació. El futur del nostre país ja es construeix amb les aportacions d'aquestes llengües, alenades que revitalitzen el nostre llegat i l'enforteixen enfront de l'homogeneïtzació. (M. C. Junyent, "Do de llengües". *Les llengües a Catalunya*. Barcelona: UB; Octaedro, 2005, p. 4-5)

Una situació semblant, igualment ignorada per la majoria, trobaríem en altres grans capitals europees, que són també molt més diverses del que creuen els seus habitants.

3. Comprendre la diversitat

Reflexió general

Tal com hem vist, la diversitat és un tret rellevant de la realitat a molts nivells. No n'hi ha prou, però, de *veure* la diversitat i, molt sovint, quedar embadalit. Seria equivalent a anar al zoològic municipal i admirar els colors, les formes, les característiques o els sons dels animals, però sense anar més lluny: sense entendre l'espècie a què pertanyen, el seu règim alimentari, el perquè de la seva singular morfologia o el seu lloc dins la taxonomia animal. Cal fer un pas més, doncs, cap a *comprendre* la diversitat per apreciar-la adequadament. Aquest pas endavant ens fa veure que la diversitat és necessària.

Algunes de les diversitats que hi ha al món es troben, en aquest moment, amenaçades. La diversitat ideològica, per començar, assetjada per l'ombra del pensament únic de base neoliberal, emmirallat en els valors de la societat nord-americana, que s'estén amb la globalització.

També està en perill la diversitat biològica: si l'any 2000 la llista vermella d'espècies amenaçades elaborada per la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura incloïa 11.046 espècies d'animals i plantes, el 2003 aquest nombre augmentava fins a 12.259, i en l'edició de la llista del 2006 hi havia ja 16.119 espècies de fauna i flora amenaçades d'extinció. El nombre d'espècies considerades completament extingides, d'altra banda, passava entre aquests anys de 762 a 784.

Entre els animals que s'han afegit darrerament a la llista hi ha, per exemple, l'ós polar, l'hipopòtam comú o, més a prop nostre, el linx ibèric i la sargantana carpetana. Entre les plantes, està en perill la *Naufraga balearica*, endèmica de la serra de Tramuntana de Mallorca.

Comprendre la diversitat, en aquest cas la biològica, vol dir, precisament, entendre que la seva disminució no és un accident sense conseqüències, sinó que té uns efectes greus

per al benestar i el desenvolupament humans. Implica: a) l'extinció d'espècies comestibles que s'han consumit des de fa milers d'anys (la tonyina, per exemple, podria tenir aquest destí); b) que poden aparèixer fàcilment noves malalties; c) que poden desaparèixer espècies que haurien pogut donar lloc a nous fàrmacs (ja no es podran investigar les proteïnes d'aquestes espècies); d) que hi pot haver catàstrofes meteorològiques degudes a la menor capacitat dels ecosistemes per regular el clima, o, fins i tot, e) que es pot perdre una bellesa que ha emocionat generacions: la dels grans animals, com els elefants, que han alimentat la indústria audiovisual, o el sector turístic de zones sovint deprimides, o que fascinen els nens i les nenes de mig món.

El lingüista Jesús Tuson afirma sense embuts que "[...] la diversitat és la garantia general i essencial de la vida, i [que] qualsevol pèrdua representarà un perill, calculable o incalculable, en l'equilibri difícil de l'existència". I formula d'aquesta manera tan clara i expressiva la necessitat de la diversitat:

Tractem d'imaginar, ara, un món simplificat, però viu: s'ha acabat la diversitat animal i vegetal i només tenim girafes i cogombres. Han desaparegut, doncs, els gats, els gossos, els elefants, els koales i els llobarros. Girafes i prou. Per la seva banda, ni parlar-ne d'enciams, patates, taronges, cereals i préssecs. Cogombres i prou. Només girafes i cogombres. ¿Que voleu un animal de companyia? Aquí en teniu un: una girafa. És que en voldria un altre per fer-ne la parelleta. Doncs dues girafes. ¿I avui què tenim per dinar? Cogombres. ¿I demà? Cogombres. Cogombres per sempre més.

Ara bé, a la vista del resultat de la nostra construcció mental, vindria ràpidament un biòleg de formació oberta, expert alhora en zoologia i en botànica, i ens diria que una simplificació com aquesta tindria com a conseqüència la desaparició radical de les girafes i dels cogombres, perquè cap espècie podria sobreviure a una reducció tan dràstica. És clar, tot hi és relacionat, en aquest món nostre: i sabem prou bé que l'extinció d'una espècie no és mai un fet aïllat: és, també, la mort de moltes altres que formen part d'una mateixa cadena. (J. Tuson, *Patrimoni natural*, Barcelona, Empúries, 2004, p. 31-32)

Reflexió lingüística

La linguodiversitat també és un bé preuat que està actualment amenaçat. I la seva defensa no desvetlla pas les adhesions que desvetlla la de la biodiversitat (és més popular i comú demanar la protecció de les balenes que la d'una llengua que ja només té un grapat de parlants i està a punt de desaparèixer).

Diversos lingüistes, com Michael Krauss, han afirmat amb contundència que el segle XXI podria ser fatal per a la diversitat lingüística: poden arribar a desaparèixer fins al 90 % de les llengües. En la mateixa línia un informe de la Foundation for Endangered Languages, del 1995, afirmava:

Els lingüistes que han estudiat la situació estan d'acord que més de la meitat de les llengües del planeta són moribundes, és a dir, que no es podran transmetre amb garanties a la generació següent. Nosaltres i els nostres fills vivim, doncs, en una conjuntura de la història de la humanitat en què, potser d'aquí dues generacions, la majoria de les llengües del món hauran desaparegut.

Altres dades indiquen que actualment cada any s'extingeixen de mitjana unes 25 llengües. La pregunta, davant aquests fets que apunten per primer cop en la història cap a una extinció massiva, és si aquesta qüestió ha de preocupar la humanitat. ¿És veritablement rellevant que es redueixi la linguodiversitat? ¿Comprenem el valor de la diversitat lingüística?

Són moltes les raons que fan valorar la diversitat de llengües, és a dir, l'existència de totes les llengües del món. Algunes són les següents: a) les llengües tenen un valor patrimonial; b) les llengües són una font de riquesa futura (poden expressar tot el que la humanitat pugui arribar a crear); c) les llengües expressen identitats i permeten que les comunitats es reconeixin a si mateixes; d) les llengües contenen la història dels seus parlants, en són el testimoni, i la seva desaparició fa minvar les possibilitats de conèixer-la; e) les llengües són uns instruments preciosos per al coneixement del seu entorn (coneixement de plantes o animals, per exemple, que no han arribat a formar part de la taxonomia vegetal o animal que elaboren els científics); f) les llengües categoritzen de maneres diferents la realitat i aporten nocions subtilment distintes de la veritat. Per això podem dir que:

[...] la interrupció de la transmissió d'una determinada varietat lingüística aniria de bracet amb la interrupció de la transmissió de tot un lot, potser fins i tot de tota una cosmovisió cultural. (P. Comellas, *Contra l'imperialisme lingüístic: a favor de la lingüo-diversitat*, Barcelona, La Campana, 2006, p. 79)

Per posar un exemple d'aquest darrer aspecte, cal dir que la categorització que fan les llengües de la realitat és ben diferent, per exemple, en la manera d'expressar el parentiu: moltes llengües indígenes tenen centenars de paraules per indicar la importància de les relacions familiars dins les seves cultures, amb distincions que des de l'òptica d'altres cultures semblen irrellevants o incomprensibles (en certes llengües, per exemple, la paraula *pare* serveix per designar, a més del progenitor, els seus germans i fins i tot els cosins: uns homes que des d'algun punt de vista s'han de considerar "semblants" en les cultures pertinents). També la forma de comptar és categoritzada de diverses maneres per diferents llengües (amb base dos, cinc, deu...). O la manera de referir-se als colors té especificitats que es tradueixen lingüísticament: és el cas del poble *berinmo*, caçador recol·lector, de Papua Nova Guinea, que no distingeix verbalment entre el blau i el verd, i sí, en canvi, entre el *wor* i el *nol*, que són dos tons diferents del groc.

Alguns altres exemples de les subtilitats de categorització que fan diverses llengües del món són els següents: els *inuktikut* categoritzen el coneixement de diverses maneres: tenen un mot per designar el 'saber per experiència' (*utsimavaa*); un altre per expressar 'saber com fer una cosa' (*sanatuug*), un altre per 'saber d'alguna cosa' (*qaujimavaa*) i un altre per 'no ignorar alguna cosa' (*nalujuunnaipaa*), etc.

La llengua boro, d'altra banda, del nord-est de l'Índia, té alguns verbs que hem de considerar ben originals des d'altres cultures i llengües (perspectives): *mokhrob*, que vol dir 'expressar irritació amb una mirada de reüll'; o *khonsay*, que vol dir 'agafar un objecte amb compte, com si fos rar o escàs'; o *onsra*, un verb de sentit inquietant que significa 'estimar per darrera vegada'. D'altra banda, en la llengua *djirbal*, australiana, les dones, el foc i les coses perilloses pertanyen a una mateixa categoria de noms. Són tres realitats que en altres cultures no tindrien cap mena de connexió imaginable.

Sense anar tan lluny, és ben natural que la llengua catalana tingui moltes paraules relacionades amb els bolets, perquè es tracta d'un poble micòfil, com el poble basc, per exemple, la llengua del qual també reflecteix aquesta realitat amb una gran profusió de noms populars per designar els fongs. La llengua anglesa, en canvi, amb prou feines descriu aquest àmbit de la biologia, perquè per als anglesos no es tracta d'un aspecte culturalment rellevant. En realitat, només hi ha dos o tres mots que designen els bolets en anglès.

Podríem concloure que les llengües proporcionen mirades complementàries sobre el món, que són totes necessàries per entendre la complexitat del coneixement humà. Des d'aquest punt de vista, la humanitat no pot renunciar a cap visió, a cap categorització de la realitat, sense empobrir-se. La diversitat, doncs, no és només un espectacle acolorit i

folklòric que ens distreu de la monotonia, o un saber enciclopèdic, o una llista de curiositats erudites, sinó que la condició humana i la condició lingüística estan consubstancialment unides a la diversitat; no es poden ni tan sols imaginar al marge de la diversitat. Tuson afirma:

En un món amb només una cultura i una llengua (quin món més avorrit!), els humans haurien deixat de ser humans, haurien esdevingut una altra espècie, de vida més que incerta. (J. Tuson, 2004, p. 32)

4. Transformar-se

Reflexió general

La vida de les persones pot experimentar transformacions importants, de vegades fins i tot decisives. Poden ser transformacions inconscients i atzaroses, fora del control de l'individu, o també processos molt deliberats de canvi personal. Les causes que poden transformar una vida poden ser de menes molt diverses. Algunes vegades poden ser causes externes, altres vegades descobertes fetes a l'interior profund de les persones.

Una simple cerca a Internet amb l'expressió literal "em va canviar la vida" en diverses llengües aboca a resultats curiosos i divertits. Què canvia la vida de les persones? Molts fets: conèixer altres persones, per començar; fer viatges; descobrir països o ciutats; llegir un llibre (diverses persones declaren, per exemple, que llegir *Harry Potter* els ha canviat la vida; Mario Vargas Llosa afirma en una entrevista que ho va fer *Madame Bovary...*); veure una determinada pel·lícula; patir un accident o descobrir que es té una malaltia; una trucada; un embaràs o el naixement d'un fill; rebre un premi; l'estada en una presó (la milionària Paris Hilton afirma, per exemple, que els 23 dies que va passar entre reixes li van canviar la vida per sempre); rebre un e-mail o una notícia inesperada; fer-se una operació de cirurgia; poder disposar d'un giny tecnològic nou o d'un producte cobejat llargament; aconseguir una feina... Alguns d'aquests fets poden semblar superficials i de poca importància, exagerats; altres intuïm que no ho són gens i que aboquen a experiències transcendents, de veritable creixement personal.

En aquesta segona línia hi hauria els casos que consignem a continuació. La cantant catalana Maria del Mar Bonet, per exemple, explica en una entrevista com es va produir una transformació que entenem que devia ser molt important en la seva vida:

Quan vas conèixer Yiya Díaz? Fa uns quants anys vaig passar per un mal moment, ja que em vaig quedar sense veu i vaig conèixer el mètode cos-art de Yiya Díaz, que va fer canviar professionalment i emocionalment la meua vida.

Què és el que fa el mètode? Explicar en paraules el mètode és impossible, ja que són moltes coses, hores, moments que corregeixes defectes... Jo vaig estar vuit anys amb el mètode, i la veritat és que el canvi va ser molt fort.

En quin sentit? Tot canvi fa por, ja que no saps quines conseqüències pot portar. Aquest mètode em va mentalitzar que podia fer-ho, i la Maria del Mar Bonet d'abans i la de després són molt diferents.

(www.sitges.com/vilaweb/perfils/pag/mmbonet.htm)

Un canvi profund clàssic és, d'altra banda, el de les conversions ideològiques o, més pròpiament, el de les conversions religioses. En tenim exemples des de sempre (sant Pau o Ramon Llull, convertits al cristianisme, per citar dos casos reculats en el temps; o ja al segle xx, Bob Dylan, convertit a aquella mateixa religió, o el cèlebre boxador Mohamed Ali, a l'islamisme). No cal anar tan lluny, però, ni en el temps ni en l'espai. Un esportista

de primer nivell com Edmilson, del Futbol Club Barcelona, afirmava: “No tenia cap somni ni cap cosa per la qual lluitar. La Bíblia em va canviar la vida, m’ho ha donat tot”. Un altre jugador del mateix equip, Sylvinho, afirmava també:

Era incapaç de perdonar, guardava odi al meu cor. En canvi, ara he après a donar amor i a perdonar, gràcies a Jesucrist [...]. La religió, per mi, no és seguir un dogma obligatori, és fer servir la Bíblia com un llibre d’instruccions per aprendre a ser més bona persona i per créixer espiritualment. (annagriera.blogspot.com)

La vida de les persones, doncs, amb més o menys control, implicació i voluntat i en direccions molt diverses, és plena de transformacions que poden tenir una enorme transcendència personal.

Reflexió lingüística

La transformació vital que aquí es planteja en relació amb les llengües passa per una presa de consciència personal sobre la importància de la llengua i les llengües en l’individu, sobre la importància d’obrir-se a la llengua, de viure amb la llengua o, senzillament, de *viure la llengua*. Què vol dir viure la llengua? Viure la llengua és mantenir una actitud de considerar rellevant tot allò que en el dia a dia personal té relació amb la llengua. És una actitud i una sensibilitat d’implicació amb el fet lingüístic que fa esdevenir les persones, indubtablement, més “persones”. Per viure la llengua no cal ser un filòleg, només cal ser una persona.

La presa de consciència lingüística pot, veritablement, implicar vitalment la persona i transformar-la i enriquir-la extraordinàriament. Tot i això, el més habitual és que les persones siguin força indiferents i insensibles a les llengües. El més corrent és que les llengües s’utilitzin sense pensar-hi gaire o gens i que no s’atenguin les innumbrables oportunitats que la vida, a diari, dona a les persones de créixer a l’entorn del tret essencial de l’ésser humà, el llenguatge, concretat en l’existència de les llengües.

En què consisteix aquesta transformació? Aquesta transformació fa que les persones sàpiguen *veure* les llengües i vulguin augmentar l’exposició a elles. El context immediat dels individus és ple de la presència (amb grans desigualtats) d’*altres* llengües. A Internet, sense anar més lluny, una gran majoria de llengües *hi són*. És necessària una mirada diferent, transformada, per saber-les apreciar i fer-les un objecte d’interès (que no vol dir, necessàriament, d’aprenentatge) i per propiciar-hi una certa exposició. Així, algú que viu la llengua pot, per exemple: a) incrementar la seva exposició lingüística a les persones de fora que s’estableixen de manera estable al seu país; b) interessar-se per la realitat lingüística i sociolingüística de l’altre; c) aprofitar qualsevol ocasió per consumir productes culturals en les versions originals, sobretot si són en llengües pròximes o mínimament conegudes.

En segon lloc, aquesta transformació personal fa que les persones s’atreveixin a transcendir els signes quotidians d’opacitat lingüística. Qualsevol persona es troba a diari envoltada d’una gran quantitat de signes lingüístics “estrany”, que no signifiquen res o no prou per a ell. El ciutadà no conscienciat, que no viu la llengua, accepta sense reflexió i amb total conformitat la incomprensió d’aquests signes absolutament quotidians. El fenomen pot anar des de no distingir l’escriptura d’una llengua perquè utilitza un alfabet diferent del de la llengua habitual, fins a desconèixer el sentit d’un manlleu lingüístic o d’una paraula en un dialecte de la pròpia llengua, o l’etimologia del nom o dels cognoms personals, dels fills o dels amics. I és clar, per exemple, que saber l’origen d’un antropònim ens enriqueix i fins ens canvia la percepció, i que saber què significa un manlleu i de quina llengua prové ens dona un bagatge lingüístic, cultural i històric molt gran (saber i entendre que *xocolata* ve del nàhuatl implica entendre moltes coses!).

L'individu té un recorregut a fer, doncs, cap a la relativa transparència dels signes lingüístics opacs que l'envolten. L'escurçament de distàncies és qüestió de consciència i d'actitud, d'activació dels coneixements lingüístics previs i d'adquisició de nous coneixements, els imprescindibles per no haver de sentir massa aliens signes propers o necessaris. Una persona que té la llengua al seu centre a) es pot interpellar, per exemple, sobre el sentit de les paraules "opaques" del món comercial que hi ha al seu entorn, com ara les marques comercials (i descobrirà, per exemple, que la inscripció Azkar d'uns coneguts camions de color blau que travessen les autopistes significa 'ràpid', en basc); b) pot descobrir que determinades varietats de la seva llengua (històriques, diastràtiques) poden resultar-li tan o més llunyanes que varietats específiques en altres llengües (un llenguatge d'especialitat professional en una llengua propera: el de l'especialitat mèdica); c) es pot voler interessar per altres sistemes d'escriptura; d) pot interessar-se per l'origen dels topònims dels llocs per on passa o viu, com a manera de comprendre millor el món (si viatja al sud de Catalunya o encara més al País Valencià o a les Illes, hi trobarà topònims àrabs, per exemple, i no pas per casualitat).

En tercer lloc, viure la llengua pot voler dir també voler anar més enllà d'obtenir un profit personal de les llengües basat en el seu valor com a instruments de comunicació. Són habituals, en la societat actual, els comportaments adreçats a obtenir una rendibilitat o un profit immediats, d'acord amb un criteri de racionalitat, economia i esforç mínim. L'obertura a les llengües implica la superació d'aquests comportaments i pressuposa que els individus han de fer marrades, empesos per uns valors nous, i que ja no poden concebre les llengües ras i curt com a codis per a l'intercanvi d'informació i pretendre que sempre és convenient fer-ne un ús com més econòmic i racional millor.

Perquè l'obertura a les llengües comporta una relació altruista, desinteressada, voluntarista amb les llengües, feta des d'una perspectiva dels interessos i les necessitats globals i no tant dels interessos i les necessitats individuals. Des d'aquest punt de vista, les persones es poden implicar en la defensa o la promoció d'altres llengües que no siguin la seva o les seves, o considerar totes les llengües un patrimoni global.

Viure la llengua també és tenir-hi una actitud desdramatitzada, relaxada, de rebaixar tensions; saber-hi mantenir una relació lúdica, basada en l'estímul de la curiositat i no lligada a una concepció productiva de tot el que es fa amb paraules; una actitud de cerca del plaer i la satisfacció en la relació amb les llengües més enllà de la satisfacció personal d'obtenir uns beneficis comunicatius immediats.

En quart lloc, viure la llengua és també plantejar-se què vol dir saber llengües, interessar-se per aprendre'n responenent a tota mena de motivacions i objectius i conèixer múltiples maneres de fer-ho. L'obertura lingüística passa també per reflexionar amb criteris nous sobre la naturalesa de les llengües, sobre què vol dir saber-ne (d'acord, per exemple, amb un model de valoració de tots els coneixements lingüístics de cada persona) i sobre l'aprenentatge de llengües com a objectiu irrenunciable a fi d'incrementar la competència plurilingüe i pluricultural, des d'un punt de vista ampli i englobant tota mena de motivacions, estratègies i fórmules. Perquè és evident que l'aprenentatge formal de llengües és un fet transformador de la persona.

Una expressió eslovaca afirma, en aquest sentit: "Amb cada llengua nova que s'aprèn s'adquireix una nova ànima". I una de francesa diu: "L'home que coneix dues llengües val per dos homes". El poeta del segle XIX Emerson, d'altra banda, afirmava que "un home serà tantes vegades home com llengües posseeixi...". Aprendre llengües, doncs, és també una eina de creixement personal que pot transformar les persones.

5. Canviar l'entorn

Reflexió general

La voluntat de transformar l'entorn per fer-lo millor (més just, més racional, més agradable...) és una de les característiques de l'ésser humà. Sense les actituds de compromís pel canvi i la millora, el món progressaria, segurament, amb molta lentitud.

Aquesta opció per la transformació del que ens envolta parteix d'una profunda consciència crítica en l'individu que el mena no tan sols a conèixer l'entorn i a conèixer-se a si mateix, sinó també a implicar-se amb aquest entorn i a actuar. Els valors que es mobilitzen poden ser de mena molt diversa: la defensa de l'ecologia; la lluita contra la injustícia; la defensa de la pau al món; el suport solidari a alguna zona desafavorida o sotragada per algun fenomen natural devastador, etc. Les causes globals solen ser ben conegudes (una iniciativa per evitar l'emissió de gasos a l'atmosfera, una campanya contra una guerra) i les altres, locals, solen ser-ne concrecions a petita escala: una reivindicació territorial per evitar el transvasament d'un riu o la lluita per l'alliberament dels presos polítics d'un determinat país o règim, per exemple.

La voluntat de transformar l'entorn pot ser un procés individual, fruit d'un autoconveniment no compartit amb ningú més i resolt en accions personals, testimonials (però no per això menys importants), o pot ser fruit d'una acció de grup. Són moltes les organitzacions, ONG, entitats, que associen persones amb una gamma àmplia de finalitats d'incidència en l'entorn i transformació del món: Greenpeace, Metges sense Fronteres, Amnistia Internacional, etc. Intermón Oxfam, per exemple, aplega persones amb una voluntat de canvi:

Tu també pots formar part d'Intermón Oxfam!

El nostre procediment habitual de selecció es realitza a través de la publicació de les nostres convocatòries en diversos mitjans. En aquesta secció apareixen publicades de forma actualitzada les places vacants per treballar a Intermón Oxfam. Pots fer un seguiment i remetre'ns la teva candidatura dirigint-te a l'adreça (via postal o correu electrònic) que apareix indicada en les ofertes que s'ajustin millor als teus interessos. (www.intermonoxfam.org/ca/page.asp?id=71)

Què significa ser voluntari/ària a Intermón Oxfam?

Significa adquirir un compromís estable amb Intermón Oxfam i dedicar part del teu temps i energia a col·laborar desinteressadament per contribuir a combatre la pobresa i la injustícia. El voluntariat d'IO som persones motivades per la solidaritat, la cooperació pel desenvolupament, i amb ganes de canviar el món, que ens comprometem de manera estable (mínim 9 mesos), compartim la missió i valors IO i assumim unes responsabilitats definides. (www.intermonoxfam.org/ca/page.asp?id=2260)

L'acció transformadora pot tenir naturaleses i graus molt diferents per a l'individu: pot constituir una implicació vital, de vegades de caràcter professional o senzillament vocacional, amb molta militància, o pot consistir, a l'altre extrem, a donar un suport més o menys puntual (econòmic, per exemple) a una determinada organització o acció organitzada perquè *uns altres* actuïn. Pot consistir en una lluita legal, davant els tribunals, per provar d'exhaurir les possibilitats que dona una legislació, o pot ser més aviat una acció de protesta, boicot o insubmissió amb diversos graus de radicalitat.

A l'altre extrem de les accions compromeses amb l'entorn hi hauria la falta d'implicació, la no participació, l'autisme, la desconfiança en el sistema i en les possibilitats humanes de transformar la realitat.

Es pot voler modificar també l'entorn pel que fa a la llengua o la situació sociolingüística. L'espero per fer-ho pot ser de naturalesa molt diversa: es pot voler defensar, per exemple, el manteniment de la diversitat; es poden voler fer respectar els drets lingüístics d'uns individus; es pot voler promoure la normalització d'una llengua minoritzada... Diverses llengües, gràcies a una potent acció transformadora, han aconseguit una certa revitalització (l'hebreu, com a cas paradigmàtic, o a un altre nivell, darrerament, l'euskera i el gal·lès). Totes les actituds que responen a aquests mòbils i altres tenen per objectiu canviar l'entorn.

L'activitat de transformació pot respondre a una circumstància concreta (un determinat fet polític, unes declaracions polèmiques, la publicació d'un manifest, l'esclat d'un conflicte lingüístic) o constituir una reflexió de fons, més intemporal (la defensa, per exemple, d'un model educatiu, com pot ser el d'immersió lingüística; la necessitat que hi hagi més presència de la llengua en àmbits com el cinema o l'etiquetatge de productes o els jocs infantils...). Les accions transformadores poden tenir, com les que s'han citat més amunt, un abast local o un abast global.

Poden ser, d'altra banda, collectives o individuals. Pel que fa a les collectives, cal dir que són moltes les organitzacions relacionades amb la defensa de les llengües a tot el món. Per posar-ne alguns exemples catalans, la Plataforma per la Llengua o Òmnium Cultural, entre moltes més. Altres organitzacions no locals, i d'un abast més global pel que fa als objectius que persegueixen, són per exemple entitats com Terralingua:

Terralingua dóna suport a la protecció, el manteniment i la restauració de la diversitat biocultural de la vida (la diversitat biològica, cultural i lingüística del món) per mitjà d'un programa de recerca, educació i treball en les esferes polítiques rellevants i sobre el terreny. La seva visió és la d'un món just i sostenible en el qual la diversitat biocultural de la vida sigui valorada, protegida i perpetuada per a les generacions futures. El seu objectiu és ocasionar un canvi profund en els valors humans per mitjà d'un coneixement i una apreciació més profunds de la vital importància de la diversitat biocultural per a la supervivència de tota la vida a la terra, de manera que tota acció individual o col·lectiva serveixi per tenir-ne cura i per sostenir-la en aquest món tan ràpidament canviant. (www.terralingua.org/html/home.html)

Una altra organització internacional, d'abast global, és la Foundation for Endangered Languages:

Els objectius són fer créixer la consciència sobre les llengües amenaçades, tant dins com fora de les comunitats on es parlen, a través de tots els canals i mitjans: donar suport a l'ús de les llengües amenaçades en tots els contextos: a casa, a l'ensenyament, als mitjans i a la vida social, cultural i econòmica; monitoritzar les polítiques i les pràctiques lingüístiques i provar d'influir les autoritats quan pertoqui; donar suport a la documentació de les llengües amenaçades, amb ajudes econòmiques, formació o facilitats per a la publicació de resultats; recollir i preparar alhora informació disponible de l'ús en la preservació de les llengües amenaçades; disseminar informació en totes les activitats indicades tan completament com es pugui. (www.ogmios.org/home.htm)

L'actuació individual per canviar l'entorn, sense vinculació directa amb les organitzacions, és també molt important. Alguns exemples per a la reflexió poden ser els següents: a) el cas d'un estudiant estranger que visita un país (Holanda, per exemple) on hi ha una llengua de les anomenades *de comunicació* (l'anglès), però que opta per aprendre la

llengua del país (el neerlandès), potser només a un nivell comprensiu, perquè les persones que interactuen amb ella no hagin de modificar els seus usos lingüístics i per una actitud d'obertura i respecte; b) l'opció dels autòctons per ajudar les persones immigrades en les qüestions d'integració lingüística i cultural, acompanyant-les, per exemple, a resoldre tràmits administratius, mèdics, etc.; c) l'opció decidida per les pràctiques de bilingüisme passiu, en què cada parlant utilitza la seva llengua sense complexos; d) l'opció d'utilització de la llengua pròpia d'un territori a tota la seva geografia i en totes les situacions, d'entrada, sense prejudicar els interlocutors; e) l'opció de queixar-se, demanar o exigir la presència d'una llengua en un determinat àmbit o servei; f) l'opció d'esdevenir un voluntari lingüístic que ajudi a aprendre i a practicar el català a un estudiant de mobilitat universitària, etc.

Poden servir molt bé com a il·lustració de possibles accions transformadores de caràcter individual les que es recullen a la guia de la Plataforma per la Llengua: *I jo, què puc fer?: Guia pràctica per promoure l'ús i la presència del català*.

Hi ha un ventall molt ampli de petites accions que pots fer per defensar activament la llengua en nombrosos espais on no hi és present. [...] A continuació et presentem un seguit d'idees que pots realitzar individualment en la vida quotidiana amb diversos nivells de compromís personal. (www.plataforma-llengua.cat/doc/manual_activisme.pdf)

Aquesta guia convida a emprendre accions individuals de queixa, denúncia; elecció de llengua; ús d'una determinada llengua, etc. La mateixa Plataforma per la Llengua té una campanya al seu web de recollida de queixes:

Campanya: queixes

Rebo a casa publicitat o impresos en castellà, al restaurant o al forn m'asseguren que no m'entenen en la meua llengua, funcionaris de l'Administració pública no em permeten realitzar tràmits en català. Què puc fer quan em senti discriminat lingüísticament? La Plataforma per la Llengua et facilita les eines necessàries per poder queixar-te.

Els ciutadans estem protegits per una normativa que garanteix els nostres drets en els actes de consum quotidians, drets que moltes vegades desconeixem per manca d'informació o perquè no pensem que davant d'un abús o situació discriminatòria es pugui resoldre res. És per això que existeixen mecanismes de reclamació oficials per resoldre els conflictes que patim com a agents individuals en el moment que adquirim productes o serveis. Aquests mecanismes inclouen la discriminació o menyspreu que pateix la llengua catalana en les situacions quotidianes, és a dir, quan estem en establiments o empreses actuant com a consumidors o usuaris.

Què podem fer els ciutadans davant d'una situació de marginació de la nostra llengua? Podem optar per no fer res o podem decidir actuar denunciant aquestes situacions davant l'administració. (www.plataforma-llengua.cat/campanyes/index.php?campanya=75)

Així doncs, les possibilitats de transformar la realitat a partir de la consciència lingüística dels ciutadans són múltiples, riques i variades.

Ejercicios

Conocerse

Ejercicio 1. ¿Qué tipo de alumno soy?

Parte 1

Una de las vertientes fundamentales del aprendizaje autónomo es conocerse como alumno. Todos los aprendientes tienen diferentes maneras de aprender al estudiar una lengua: a unos les gusta escuchar y hablar y otros prefieren analizar textos o estudiar con la ayuda de un soporte visual. No obstante, muchos mezclan diferentes estilos de aprendizaje. Lo que es importante recordar es que absolutamente todos estos estilos pueden tener resultados excelentes cuando se aprende una lengua (www.linguanet-europa.org).

Responde al siguiente test y descubre qué tipo de aprendiente eres. Puntúa las frases del 1 al 3 según tus preferencias (3 = a menudo, 2 = a veces, 1 = casi nunca).

Preferencias de aprendizaje	Puntuación	Estilo de aprendizaje
Recuerdo mejor los conceptos si los digo en voz alta.		A
Prefiero seguir instrucciones escritas que habladas.		V
Me gusta estudiar haciendo otras cosas a la vez, como jugar con algo.		Q
Recuerdo mejor las cosas cuando las veo escritas.		V
Prefiero aprender a través de simulaciones, juegos de rol, dinámicas, etc.		Q
Me gusta que me expliquen las cosas oralmente.		A
Asimilo mejor los conceptos si se trabaja con dibujos, diagramas y gráficos.		V
Me gusta aprender a través de las manualidades.		Q
Me gusta leer, y leo rápido.		V
Prefiero escuchar las noticias por la radio más que leerlas en el periódico.		A
Me gusta interactuar con los demás.		Q
Escucho la radio, cintas y otras grabaciones.		A
Cuando me piden que deletree una palabra, la veo representada en mi mente.		V
Cuando aprendo material nuevo, suelo hacer dibujos, esquemas, garabatos.		Q
Cuando leo por dentro suelo repetirme las palabras una a una.		A

Ahora suma los puntos para cada letra y, según la mayor puntuación, identifica qué tipo de aprendiente eres.

- (A) *Aprendiente auditivo*. Este tipo de aprendiente necesita escuchar la información y compartirla de forma oral, dialogar y discutir los significados de las cosas. Asimila mejor los conceptos con las lecciones en el aula y le gusta que se debatan y se compartan ideas, intereses, problemas, posibilidades, etc.
- (V) *Aprendiente visual*. El aprendiente visual necesita ver, observar y apuntar lo que aprende. Suele preferir que la información se le dé a través de diagramas, listas, gráficos o ilustraciones. Asimila mejor los conceptos imaginándolos o a través de ilustraciones interpretativas, también a través de la lectura o de las descripciones escritas.
- (Q) *Aprendiente kinestésico*. Para aprender necesita experimentar, tocar, implicarse de forma vivencial. Prefiere hacerlo a través de actividades manuales o de representaciones de los conceptos y para él el elemento de aprendizaje tiene que ser palpable. Aprende a partir de la experimentación.

Parte 2

Trata de identificar a continuación con qué barreras sueles encontrarte al aprender lenguas y lee detenidamente los consejos que te proponemos para superarlas. Deberás escoger tres de ellos y exponerlos al resto de la clase para comprometerte a seguirlos durante toda la semana. Diariamente apuntarás las experiencias que vayas teniendo con relación a estos consejos y los expondrás delante de los compañeros.

Me encantaría aprender lenguas pero...

No tengo tiempo o no encuentro el momento para estudiarlas.	
No me gusta la gramática y me aburro si tengo que aprenderla.	
Aprender y memorizar palabras me resulta muy difícil.	
Me da miedo y también vergüenza hablar una lengua que no es la mía.	
No entiendo lo que me dice la gente en la otra lengua.	
Me aburro fácilmente y aprender es demasiado duro para mí.	
No tengo un grupo con el que aprender.	

Consejos para el aprendizaje de lenguas

No tengo tiempo

Crea oportunidades para sumergirte en tu lengua objeto de aprendizaje desarrollando buenos hábitos, como por ejemplo:

- Ten la radio o la televisión encendida cuando estés haciendo otras cosas y repite algunas frases después del locutor.
- Lee revistas y periódicos unos cuantos minutos cada día.
- Lee historias cortas o un par de páginas de una novela cada noche antes de acostarte. Recuerda que para disfrutar de la historia no es necesario entender absolutamente todos los detalles.
- Combina tus aficiones y la lengua objeto de aprendizaje: cocina una receta extranjera, navega por Internet, escucha canciones... Todo en la lengua objeto de aprendizaje.
- Toma notas en la lengua extranjera: escribe recetas de cocina, haz la lista de la compra o una lista de las cosas que tienes que hacer, escribe un diario, etc.
- Queda con gente que comparta tu interés por hablar la lengua, tanto en situaciones formales como informales: para ir de tiendas, al banco, al restaurante, etc.

No me gusta la gramática

La gramática puede aprenderse implícitamente, adquiriéndola gradualmente a partir de lo que escuchas y lees.

- Escoge un texto breve con las estructuras gramaticales que quieras memorizar. Recórtalo en varias piezas y vuelve a reconstruirlo. Esto te hará pensar sobre el orden de los elementos y el porqué.
- Elabora tu propio libro de gramática o haz un mural y cuélgalo en la pared.
- Aprovecha tus experiencias anteriores de aprendizaje; compara la estructura de la nueva lengua con las lenguas que ya conoces.
- Las letras de las canciones a menudo repiten las mismas estructuras. ¡Canta!
- ¡No tengas miedo de equivocarte!

Aprender palabras es difícil

¿DÓNDE PUEDES ENCONTRAR PALABRAS NUEVAS?

- Leyendo cualquier tipo de texto: periódicos, trípticos, instrucciones, etiquetas, características de los productos alimentarios, etc.
- Intenta leer un libro o una historia que ya conozcas en tu lengua o busca lecturas fáciles; lee historias dirigidas a un público joven; lee libros infantiles con dibujos.
- Lee las señales y los avisos cuando viajes a un país extranjero y toma nota de las palabras que quieras aprender.
- Estudia las páginas web de los museos o de cualquier otra cosa que te interese para aprender vocabulario de una área específica, por ejemplo.
- Haz una lista de las palabras clave importantes para tu vida diaria, por ejemplo palabras que necesitas en el trabajo.

¿CÓMO RECORDAR PALABRAS Y EMPEZAR A UTILIZARLAS?

- Utiliza las nuevas palabras con tanta frecuencia como puedas. Escríbelas y léelas en voz alta.
- Haz tu propio diccionario con dibujos o fotografías. Intenta encontrar grupos de palabras relacionados según el significado, o el sonido, o la gramática.
- No intentes memorizar palabras solas: piensa también en sus contrarios, sinónimos y en frases en las que se pueda utilizar la palabra. Las palabras son más fáciles de recordar en un contexto.
- Cuelga papeles escritos en la lengua que estés aprendiendo en los objetos de la casa o donde puedas verlos con frecuencia, y así podrás memorizarlos.
- Escribe verbos en fichas con la traducción detrás y llévalas siempre encima para practicar: aprender el verbo, hacer frases con él o escribir un texto breve.
- Cuando leas un libro en la lengua extranjera, escribe las palabras nuevas en un cuaderno. No las busques inmediatamente en el diccionario, intenta comprender su significado por el contexto.
- Busca tus propias formas de memorizar reglas, las asociaciones que hagas entre palabras te ayudarán a recordarlas.

Me da miedo hablar

Debes permitirte cometer errores, es una parte esencial para aprender. ¡Relájate! Siempre hay formas diferentes para decir lo mismo:

- La radio, la TV y el vídeo ofrecen una gran variedad de material hablado y la oportunidad de escuchar diferentes acentos y dialectos.
- Crea tu propio minidiccionario inicial. Aprende algunas frases útiles y formales (agradecimientos, preguntas, expresiones, etc.).
- Aprende expresiones útiles que puedas utilizar para entablar una conversación.
- Si tienes que ir al médico o al banco, por ejemplo, puedes ensayar la situación antes y hacer un juego de rol. Practica las conversaciones telefónicas con un amigo.
- Observa a los hablantes nativos, en persona, en la televisión o en las películas y presta atención en la forma como interactúan entre ellos (discursos, gestos, voces...).

No entiendo lo que me dice la gente

¡No es necesario entender cada palabra! Observa la cara, los gestos y el tono de voz de la persona que está hablando. Utiliza tu intuición para descubrir qué dice alguien y para ver si el contexto te da alguna pista.

- Disfruta escuchando una lengua aunque aún no puedas entenderla del todo. Acostúmbrate a escucharla y a escuchar su ritmo, por ejemplo, con canciones y sus letras.
- Escucha la radio y mira los programas de televisión en la lengua que estés aprendiendo. Intenta reconocer las expresiones y palabras que te son familiares y a entender las ideas principales. Los anuncios publicitarios y la predicción del tiempo son un buen comienzo.
- Si tienes un amigo o amiga nativo pídele que te grabe, por ejemplo, saludos. Esto despertará tu interés y estarás más motivado en los ejercicios de comprensión auditiva.

Me aburro fácilmente

Aprender una nueva lengua a menudo es difícil y lleva un tiempo. Planifica y organiza tu aprendizaje, por ejemplo marcándote objetivos que puedas conseguir. Si es demasiado aburrido y difícil leer un texto largo o un libro, busca un texto más corto e interesante.

- Lee revistas en línea de temas que te interesen. Las fotos también pueden ayudarte a entender el significado de los textos.
- Apúntate a clases de conversación. Leer es una buena forma de aprender la lengua coloquial. También puedes practicar tu expresión escrita.
- Si estás aburrido, vuelve a pensar en los motivos: ¿por qué estás aprendiendo una nueva lengua, por interés o por necesidad? Familiarízate con el país y su cultura. Es fácil encontrar temas interesantes en la televisión y la radio.
- Encuentra tu estilo de aprendizaje: escuchando la lengua, viendo la lengua por escrito... Varía los materiales de aprendizaje, el tipo de ejercicios, el horario, el lugar...
- Si es posible, únete a un grupo de personas con intereses similares y estudia juntos.
- Ten una actitud positiva y ve anotándote los objetivos que vayas consiguiendo.

No tengo un grupo

Aprender por tu cuenta no significa que estés solo. Hay diferentes formas de crear un equipo con otros estudiantes de lenguas.

- Investiga las oportunidades de aprendizaje en línea para utilizar la lengua mediante correo electrónico, páginas web de lenguas, revistas en línea y chats.
- Matricúlate en un curso de lengua en Internet que te permita estudiar a tu ritmo y te proporcione contactos con otras personas que estén haciendo el mismo curso.

- Intenta el aprendizaje en tándem y contacta con un estudiante del país de la lengua que quieras aprender.

Ejercicio 2. Las lenguas que “sé”

Parte 1

Haz una lista de las lenguas que “sabes”.

Lengua 1	Lengua 2	Lengua 3
Lengua 4	Lengua 5	Lengua 6

Parte 2

Con la ayuda de un compañero, intenta deducir el significado de las frases siguientes:

Polaco: Czy linia 5 funkcjonuje normalnie?

Francés: Tu veux qu'on se retrouve demain?

Neerlandés: Waar is er een apotheek?

Italiano: Quante stanze ci sono in quest'appartamento?

Alemán: Ist ein Balkon oder eine Terrasse vorhanden?

Aranés: Quin ei er orari dera sala d'informatica?

Parte 3

Lee el texto siguiente y, teniendo en cuenta cómo ha ido la parte 2 del ejercicio y otras experiencias similares que hayas podido tener en la vida real, haz una lista de las lenguas en las que crees tener competencias plurilingües y pluriculturales.

La competencia plurilingüe y pluricultural es la competencia de comunicar lingüística-mente e interaccionar culturalmente que posee un agente que domina, en diferentes grados, varias lenguas y, en diferentes grados, la experiencia de diversas culturas, gestionando el conjunto de ese capital lingüístico y cultural [...]. (Consejo de Europa, *Marco europeo común de referencia para las lenguas*)

Lengua 1	Lengua 2	Lengua 3
Lengua 4	Lengua 5	Lengua 6

Ejercicio 3. Comportamiento lingüístico

Lee los textos siguientes y discute con el compañero de al lado qué tienen en común y qué tienen de diferente. Al acabar, aventúrate a calificar en el cuadro el comportamiento lingüístico de cada comunidad.

Después de 500 años de rechazo y exterminio de la lengua cakchiquel, hoy la mayoría de los miembros de la comunidad no quiere preservar ni utilizar la lengua. (cakchiquel, Guatemala)

La mayoría hani cree que la lengua es un símbolo de su nacionalidad que debe preservarse. Pero, como se tiene la sensación de que solo se utiliza en ámbitos limitados, también les gustaría aprender chino. Además, el hani no es necesario en los exámenes escolares. Por eso sería preferible estudiar el chino o el inglés. (hani, China)

Después de cuatro generaciones de vergüenza y rechazo lingüístico y de una identidad marcada por una identidad bretona negativa (vinculada a la represión lingüística encabezada por las escuelas de la República), las mentalidades están cambiando. Hoy en día, el sentimiento dominante es que se está perdiendo un bien muy valioso y que deben adoptarse medidas con urgencia. Según una encuesta llevada a cabo en 1977, el 88 % de la población cree que la lengua hay que preservarla, el 72 % cree que tiene futuro y el 80 % está a favor de que se enseñe. (bretón, Francia)

La actitud ante el uso y el conocimiento de la lengua achí entre la mayoría en el área urbana es negativa, dada la presión existente para aprender castellano. El castellano es el símbolo del desarrollo, de la aceptación por parte de la clase dominante, de los puestos de trabajo. La población del campo valora más la lengua; los niños la aprenden desde que nacen y es la lengua oficial de la comunidad. (achí, Guatemala)

Nuestra lengua no para de llorar porque sus propios hijos no quieren saber nada de ella. La dejan sola con un lastre muy pesado. Dicen de los que la hablan que son anticuados, aunque corre más que el águila. Con esta lengua mía aprecio el sabor; ¿cómo se puede saborear algo con la lengua de otro? (wolof, Senegal)

(Unesco, *Informe sobre las lenguas del mundo: síntesis*, Barcelona: Unescocat; Angle Editorial, 2005)

Lengua	Lealtad lingüística	Deslealtad lingüística	Indiferencia
cakchiquel, Guatemala			
hani, China			
bretón, Francia			
achí, Guatemala			
wolof, Senegal			

Ver la diversidad

Ejercicio 4. Las lenguas de mi país

Primero, explica a los compañeros de clase la realidad lingüística de tu país: cuántas lenguas se hablan, cuál es su estatus legal, cuántos hablantes tienen, qué distribución presentan en cuanto a los usos, etc. Después, hazles un breve resumen de tu biografía lingüística: cuál es tu lengua materna, en qué lengua cursaste los estudios escolares, con qué otras lenguas has entrado en contacto a lo largo de tu vida, etc.

Ejercicio 5. Planeta diverso

Lee los enunciados y di cuáles crees que son falsos (F) y cuáles verdaderos (V).

- 1 En un solo árbol de la selva amazónica viven tantas especies diferentes de hormigas como en las islas británicas.
- 2 Papua Nueva Guinea, con una población de poco más de cinco millones, es el país con más lenguas habladas del mundo: ¡800!
- 3 En Cataluña solo hay dos lenguas oficiales: el catalán y el castellano.
- 4 El romaní, la lengua de los gitanos, no está reconocida ni recibe ningún tipo de ayuda.
- 5 En los estados africanos en los que el inglés es la lengua oficial, sólo el 20 % de la población lo habla.
- 6 La India es el país del mundo con más lenguas oficiales, más de 15.
- 7 El continente europeo acoge únicamente el 10 % de las lenguas mundiales.
- 8 Más de la mitad de lenguas que se hablan en el mundo son utilizadas únicamente por 10.000 hablantes o menos.
- 9 El alemán se habla, naturalmente, en Alemania, pero también en Austria, Suiza, Francia, Bélgica, Dinamarca, Hungría, República Checa, Rumanía, República Eslovaca, Italia, Polonia, Federación Rusa y Turquía, entre otros.
- 10 El estado de California tiene más de 30 lenguas autóctonas y más de 15 que ya han desaparecido.

(Carme Junyent, La diversitat lingüística. Didàctica i recorregut de les llengües del món, Barcelona: Octaedro, 1999; Unesco, Informe sobre las lenguas del mundo: síntesis, Barcelona: Unescocat; Angle Editorial, 2005)

Ejercicio 6. Las lenguas de la inmigración

Parte 1

Haz una lista con las lenguas que, aparte del catalán y el castellano, has visto que se utilizan —oralmente o por escrito— en Cataluña.

Parte 2

El catalán ha incorporado en su vocabulario muchas palabras procedentes de otras familias lingüísticas. Intenta descubrir el origen de las siguientes:

fulard	persa
taronja	turco
caqui	chino
xarol	serbocroata
albercoc	inglés
suèter	francés
corbata	árabe
barnús	japonés
sabates	amazigh
bròquil	italiano

Parte 3

En Barcelona conviven personas originarias de unos cien estados diferentes. Se calcula que, como mínimo, se hablan unas 150 lenguas. Lee los textos siguientes y posteriormente reflexiona sobre ellos. Debate en clase: ¿cuál es el mensaje que nos quiere hacer llegar el autor? ¿Estás de acuerdo con ello?

En verano de 2001 un grupo de subsaharianos hizo de la plaza Cataluña su hogar. Para no ser víctimas de la ley de extranjería, todos declararon que eran originarios de Sierra Leona, nacionalidad que, a causa de la guerra, les permitía no ser retornados. En el transcurso del conflicto que se originó, las autoridades idearon un test para identificar a los que procedían realmente de ese país. El test fue una lengua, el krio, que es hablada como segunda lengua por gran parte de la población del país; pero nadie tuvo en cuenta que en Sierra Leona se hablan como mínimo quince lenguas y que, por tanto, el test no era lingüísticamente adecuado.

El colectivo inmigrante más numeroso es el marroquí, al que se ha asignado automáticamente el árabe como lengua. Así, se ha reclutado a profesores y traductores de árabe para facilitar la comunicación. Un trabajo de investigación muestra, no obstante, que aproximadamente el 60 % de los marroquíes tiene el amazigh como primera lengua. Algunos, especialmente algunas, como única lengua. Una madre amazigh fue convocada por el tutor de su hijo: el instituto había pedido un servicio de traducción; el traductor no hablaba amazigh; finalmente, el hijo tuvo que traducir para su madre.

La humanidad está viviendo un proceso de homogeneización sin precedentes que puede acabar destruyendo casi todo su patrimonio lingüístico. Al tratarse de un proceso global, es evidente que, o bien damos la vuelta al proceso conjuntamente, o bien el proceso seguirá hasta que se vuelva contra la humanidad. Y para darle la vuelta, además de un cambio en las actitudes lingüísticas es imprescindible la reciprocidad. La negación del otro, el no reconocimiento de su identidad, de su lengua, es un paso más hacia la uniformización. Sólo podemos tener esperanza si sabemos reconocer las aportaciones que nos hacen estas múltiples maneras de ver el mundo. Si hay reconocimiento, habrá reciprocidad.

(Carme Junyent, "Quatre mirades sobre les llengües de Barcelona", *Veus*, exposición del Fòrum Barcelona 2004)

Comprender la diversidad

Ejercicio 7. Estereotipos

Parte 1

En grupos de tres, pensad adjetivos que describan a los:

Alemanes	Italianos	Rusos	Franceses

Parte 2

Según el ejercicio que acabáis de hacer sobre las características de los diferentes grupos nacionales, debatid con vuestros compañeros sobre la existencia o no de los estereotipos. Luego tendréis que exponer vuestra visión al resto de la clase.

Para encontrar puntos de debate, leed a continuación el fragmento de un artículo sobre un estudio de los estereotipos nacionales publicado en la revista *Science*, para el que se entrevistó a 4.000 personas de 49 nacionalidades:

[...] La conclusión más llamativa es que los españoles nos vemos como “extravertidos e irresponsables”, cuando en realidad somos casi tan cumplidores como los alemanes o los suizos. [...] Los ciudadanos españoles están entre los cinco que más se valoran como extravertidos (además de los habitantes de Puerto Rico, Australia, Nueva Zelanda y Serbia). En realidad, lo son tanto como los japoneses, que creen ser muy retraídos.

Los japoneses son los que copan los puestos más extremos en valoración negativa: están entre los cinco países que se puntúan como más neuróticos (junto a Turquía, Polonia, Nigeria e Indonesia), y los cinco menos abiertos a la fantasía y los sentimientos, y también entre los escasamente cálidos y poco propensos a las emociones positivas. Sin embargo, los nipones son solo ligeramente más inestables emocionalmente que los australianos, que se consideran los menos neuróticos, junto a filipinos, canadienses, neozelandeses y los nacionales de Burkina Faso.

“[...] El objetivo de la investigación era saber si los estereotipos nacionales, es decir, lo que piensan los ciudadanos acerca de cómo es la personalidad del compatriota típico, tenían algo que ver con la personalidad real”, reflexiona María Luisa Sánchez-Bernardo, profesora titular de psicología de la personalidad de la Universidad Complutense de Madrid, quien junto con la catedrática María Dolores Avia, ha participado en el estudio internacional. “No existe correspondencia”, dice la científica. “Los estereotipos sirven como atajos mentales para hacer clasificaciones rápidas de las personas, pero son erróneos y peligrosos. Pueden constituir la base de los prejuicios. Se trata de fenómenos culturales que se transmiten mediante los medios de comunicación, la educación, leyendas populares y, por supuesto, chistes”. (www.celtiberia.net/articulo.asp?id=2063)

Ejercicio 8. Una lengua, una visión del mundo

Parte 1

Cada pueblo crea las palabras que necesita para describir la parte del mundo que habita y la relación que mantiene con ella. Fijándote en los ejemplos siguientes, explica una particularidad de tu lengua.

- En las lenguas de los yanomami, en la Amazonia, no hay ninguna palabra que signifique ‘paso de cebra’.
- Los esquimales utilizan muchas palabras diferentes para referirse a la nieve y al hielo.
- El pueblo pintupi de Australia tiene varios nombres concretísimos para designar las guaridas de los diferentes animales.

Parte 2

En cada una de vuestras lenguas, ¿qué sonido emite un perro pequeño cuando ladra?

Ejercicio 9. ¿Son como las especies biológicas?

¿Las lenguas son como las especies biológicas? Debatidlo en grupo y encontrad tres argumentos a favor y tres en contra de una posición ‘ecolingüística’ (la que estudia las relaciones entre lengua y medioambiente).

Las siguientes afirmaciones del director del Instituto Catalán de Paleología Humana y Evolución Social, Eudald Carbonell, os ayudarán a elaborar vuestros argumentos:

(www.gencat.cat/big/big_player.swf?file=rtmp://multimedia.gencat.cat/vod/vice-presidencia/carbonellseminariglobal.flv)

Sí, las lenguas son como las especies biológicas, porque...	No, las lenguas no son como las especies biológicas, porque...
1	1
2	2
3	3

Transformarse

Ejercicio 10. Topónimos

Lee los comentarios siguientes y reflexiona sobre los topónimos: ¿crees que son, simplemente, nombres de lugar, como afirma el diccionario, o nos dicen algo más?

Cerca de Madrid, España, existe una población que antes se llamaba Porquerizas de la Sierra y le cambiaron el nombre por Miraflores de la Sierra; sin duda ganaron con el cambio.

In the Netherlands there's the town of Sexbierum, which name consists of the words 'sex', 'bier' (beer) and 'rum'...

Fullà, en la comarca del Conflent. Este da mucho juego en catalán: 'Anem a Fullà', 'que bonic és Fullà'.

Después de la Segunda Guerra Mundial, había la tendencia de añadir el nombre de Tito a muchas ciudades y pueblos. Uzice en Serbia se convirtió en Titovo Uzice (Uzice de Tito), Velenje en Eslovenia se convirtió en Titovo Velenje (Velenje de Tito)...

We here in Rio Grande do Sul we have a city called 'não-me-toque' and it means literally 'don't-touch-me'.

Cuando vivía en San Diego, fui una vez a Flat Cat Canyon (Cañón del Gato Llano). Supuestamente se le puso el nombre cuando unos rangers encontraron un lince muerto.

Fucking is an Austrian village in the municipality of Tarsdorf, in the Innviertel region of western Upper Austria. The name of the village resembles a swear word in English, although it is pronounced differently ('Fook-ing').

Pelotas: estado brasileño que propició una canción que, con la música del Carnavalito, decía: "Pelotas es un estado de la República de Brasil, mi novia que es brasileña pasa en Pelotas el mes de abril... En Pelotas yo nací y en Pelotas viviré..."

Mi pueblo de origen se llamaba Turk's Head (Cabeza de Turco) antes de cambiar el nombre por algo más soso. Turk's Head fue el nombre de una taberna local cuando el "pueblo" no era más que una parada de diligencias.

Ejercicio 11. Exponerte a una lengua

Parte 1

Haz una lista de las cosas lingüísticas que te gustaría que hicieran los estudiantes que realizan una estancia académica en tu país.

1

2

3

4

5

6

7

8

Parte 2

Haz una lista de las cosas lingüísticas que te comprometes a hacer durante tu estancia en Cataluña.

1

2

3

4

5

6

7

8

Ejercicio 12. Janis

Parte 1

Mira el siguiente vídeo y detecta los argumentos que Janis da a favor de aprender el catalán.

www.youtube.com/watch?v=9j93SNNHdHo

Argumentos que da Janis

1
2
3
4
5

Parte 2

En grupos de dos buscad razones para estar de acuerdo o en desacuerdo con estos argumentos.

Motivos para estar de acuerdo	Motivos para estar en desacuerdo
1	1
2	2
3	3

Ejercicio 13. ¿Quién dijo qué?

Cada una de las frases siguientes fue pronunciada por uno de los personajes famosos que se reproducen. Establece las relaciones y, al acabar, pregúntate qué tienen todos ellos en común.

MARTIN LUTHER KING · CICCiolina · BILL GATES · ROMANO PRODI · CHE GUEVARA ·
PAUL SIMON · SEAN CONNERY · AL GORE

“Tengo un sueño. Sueño que mis cuatro niños pequeños vivirán algún día en un país en el que no serán juzgados por su color de piel”.

¿Quién lo dijo?

“No soy inglés, nunca lo seré, y ni tan siquiera quiero serlo. ¡Soy escocés! Soy escocés y siempre lo seré”.

¿Quién lo dijo?

“Prefiero morir de pie que vivir arrodillado”.

¿Quién lo dijo?

“Me recordarán como una revolucionaria de la sexualidad”.

¿Quién lo dijo?

“Estos socialistas europeos, con sus programas gratuitos! ¡Los americanos queremos conservar nuestra libertad de pagar dinero por los programas de calidad que nos gustan!”.

¿Quién lo dijo?

“Mejor una crisis que un acuerdo a la baja”.

¿Quién lo dijo?

“La contaminación no es más que el producto de la inconsciencia del hombre respecto al uso de sus recursos”.

¿Quién lo dijo?

“Tocar música sudafricana es un acto de compromiso político”.

¿Quién lo dijo?

Ejercicio 14. De compromisos

¿Te has implicado alguna vez en la defensa de alguna causa para cambiar algo de tu entorno que no te gustaba? Explica tu experiencia al resto de los compañeros y compañeras: ¿por qué razones te implicaste en la causa?, ¿qué aportaste con tu colaboración?, ¿cuál fue el resultado?, ¿cambió algo?

Ejercicio 15. 'L'auberge espagnole'

Parte 1

Escucha el siguiente fragmento de la película francesa 'L'auberge espagnole'. A continuación, lee la transcripción y, en grupos de dos o tres, rellena el cuadro de más abajo.

www.youtube.com/watch?v=PW1joiQWvaY

PROFESOR: Molt bé, bon dia a tothom; avui parlarem del futur del sistema capitalista global.

ALUMNA: Por favor, señor.

PROFESOR: Sí?

ALUMNA: Perdona, pero ¿podría dar la clase en castellano?

PROFESOR: Lo siento, señorita, pero no podrá ser. La mayoría de estudiantes son catalanes, o sea que no creo que tenga que cambiar de idioma.

ALUMNA: Somos más de quince estudiantes de Erasmus que no hablamos catalán y para usted no es un problema hablar español.

PROFESOR: Mire, yo la entiendo perfectamente, señorita, de verdad, perfectamente; pero usted me tendría que entender a mí, también. Estamos en Cataluña y aquí el catalán es idioma oficial. Si usted quiere hablar español, se va a Madrid o se va a Sudamérica.

¿Con quién estás más de acuerdo?

(Profesor o Alumna)

¿Por qué?

--	--

¿Con quién estás más en desacuerdo?

(Profesor o Alumna)

¿Por qué?

--	--

Parte 2

Haz lo mismo que en el ejercicio anterior.

www.youtube.com/watch?v=PW1joiQWvaY

- A Jo parlo català senzillament perquè sóc català i visc a Catalunya.
- B A mi me parece contradictorio defender el catalán en un momento en el que estamos construyendo Europa.
- C Yo no estoy de acuerdo, primero porque estamos hablando de identidades, y no hay una única identidad válida. Hay muchas identidades que son perfectamente compatibles. Se trata de respeto. Por ejemplo, yo tengo por lo menos dos identidades: la identidad gambiana, que traigo conmigo mismo, y la identidad catalana. Yo no creo que sea contradictorio combinar las dos identidades.
- D Tú no eres francés, tú eres... marciano. No, tú eres francés. Y tú mantén tu identidad de francés. *Identité, tu m'as compris? Identité... Astérix, Françoise Hardy et le fromage*, y yo te doy mi pa amb tomàquet...
- ¿Qué? Tomá...
- D *Bread and tomato, Joan Manuel Serrat et la chanson*, yo te doy mi... ¡mi Dalí!
- E España no es solo "¡olé!". Es muchas más cosas. No es flamenco. Es flamenco y muchas más cosas. Y el catalán es parte de ello.

¿Con quién estás más de acuerdo?

(letra A, B, C, D o E)

¿Por qué?

--	--

¿Con quién estás más en

desacuerdo? (letra A, B, C, D o E)

¿Por qué?

--	--

